

Bruxelles, 25.3.2021.
SWD(2021) 70 final

RADNI DOKUMENT SLUŽBI KOMISIJE

AŽURIRANE smjernice o državnoj potpori u financijskim instrumentima europskih strukturnih i investicijskih (ESI) fondova za programsko razdoblje 2014.–2020.

IZJAVA O ODRICANJU OD ODGOVORNOSTI

Ovo je radni dokument koji su pripremile službe Komisije. Na temelju primjenjivog prava EU-a u njemu su navedene tehničke smjernice o načinu primjene pravila EU-a u tom području namijenjene kolegama i tijelima uključenima u praćenje, kontrolu ili provedbu europskih strukturnih i investicijskih fondova. Cilj je ovog dokumenta dati objašnjenja Komisijinih službi u pogledu navedenih pravila kako bi se olakšala provedba programa i potaknule dobre prakse. Ovim se smjericama ne dovode u pitanje tumačenja Suda i Općeg suda ili odluke Komisije.

Sadržaj

1. Kontekst	4
2. Državna potpora na različitim razinama financijskih instrumenata	5
3. Postojanje državne potpore u području financijskih instrumenata	6
3.1. „Državna sredstva” i „pripisivost”	6
3.1.1. Europski strukturni i investicijski fondovi	6
3.1.2. Ostali fondovi EU-a i ESI fondovi kojima izravno ili neizravno upravlja Unija	8
3.1.3. Doprinis iz ESI fondova fondovima EU-a kojima izravno ili neizravno upravlja Unija	8
3.1.4. Vlastita sredstva Grupe EIB-a	9
3.1.5. Vlastita sredstva Grupe EIB-a obuhvaćena jamstvom EFSU-a (Europski fond za strateška ulaganja)	10
3.1.6. Pregled potrebne procjene državne potpore s obzirom na kriterij „državnih sredstava” prema vrstama sredstava	10
3.2. „Poduzetnici” uključeni u financijske instrumente	11
3.3. Prednost	12
3.4. Narušavanje tržišnog natjecanja i utjecaj na trgovinu među državama članicama/na <i>de minimis</i> potporu	14
4. Izuzeća od obveze prijavljivanja	16
5. „Standardni” instrumenti	16
6. Slučajevi u kojima je potrebna prijava državne potpore	17
PRILOG	19
Tablica pokrata	41
Tablica zakonodavnih akata	42

1. Kontekst

Procjena u okviru pravila o državnim potporama i, ako je primjenjivo, usklađenost s tim pravilima izrazito su važne za očuvanje funkcioniranja unutarnjeg tržišta. Primjenom pravila o državnim potporama potiče se ekonomska učinkovitost te se sprečava javna potpora kojom se neopravdano narušava tržišno natjecanje, što bi bilo na štetu cijele Unije. Državna potpora ključan je instrument za uspostavljanje i održavanje ravnopravnih uvjeta za sva poduzeća. Države članice stoga trebaju osigurati usklađenost s pravilima o državnim potporama kad pružaju potporu putem financijskih instrumenata financiranih ili sufinanciranih iz europskih strukturnih i investicijskih fondova.

Važnost pravila o državnim potporama za financijske instrumente naglašava se u nekoliko odredaba iz glave IV. Uredbe o zajedničkim odredbama¹, posebno u člancima 6., 37., 38., 42. i 44. Posebnu pozornost treba posvetiti pitanjima državnih potpora, i to zbog razloga navedenih u nastavku.

- Pravni okvir za državne potpore znatno je izmijenjen 2013./2014. te se njime nude dodatne mogućnosti za osiguravanje spojivosti državnih potpora.
- Državne potpore mogu postojati na različitim razinama financijskih instrumenata, uključujući financijske posrednike, upravitelje fondova i suulagače. Možda nisu svi relevantni dionici svjesni mogućeg postojanja državnih potpora na različitim razinama i potrebe da se za sve njih osigura usklađenost s pravilima o državnim potporama.
- Upravitelji fondova i ulagači (financijske institucije, komercijalne banke) često nisu dobro upoznati s pravilima o državnim potporama.
- Uredbom o zajedničkim odredbama omogućuje se upotreba financijskih instrumenata za sve tematske ciljeve. U određenim sektorskim područjima Komisija nudi takozvane „standardne financijske instrumente” za koje je način postizanja usklađenosti s pravilima o državnim potporama već provjeren.

Svrha je ovog Radnog dokumenta službi Komisije („SWD”) olakšati primjenu pravila o državnim potporama u području financijskih instrumenata i ukazati na različite mogućnosti postizanja usklađenosti s pravilima o državnim potporama.

Europska komisija donijela je **privremeni okvir**², kojim se državama članicama omogućuje da u potpunosti iskoriste fleksibilnost predviđenu pravilima o državnim potporama radi podrške gospodarstvu u kontekstu **pandemije bolesti COVID-19**. Privremeni okvir primjenjivat će se do kraja prosinca 2020. Komisija će prije toga procijeniti je li potrebno produljiti njegovu primjenu.

Privremenim okvirom dopunjuje se širok spektar mogućnosti za države članice da osmišljavaju mjere u skladu s postojećim pravilima EU-a o državnim potporama, koje su opisane u ovom Radnom dokumentu službi Komisije. Kad je riječ o financijskim

¹ Uredba (EU) br. 1303/2013 Europskog parlamenta i Vijeća od 17. prosinca 2013. o utvrđivanju zajedničkih odredbi o Europskom fondu za regionalni razvoj, Europskom socijalnom fondu, Kohezijskom fondu, Europskom poljoprivrednom fondu za ruralni razvoj i Europskom fondu za pomorstvo i ribarstvo i o utvrđivanju općih odredbi o Europskom fondu za regionalni razvoj, Europskom socijalnom fondu, Kohezijskom fondu i Europskom fondu za pomorstvo i ribarstvo te o stavljanju izvan snage Uredbe Vijeća (EZ) br. 1083/2006 (SL L 347, 20.12.2013., str. 320.).

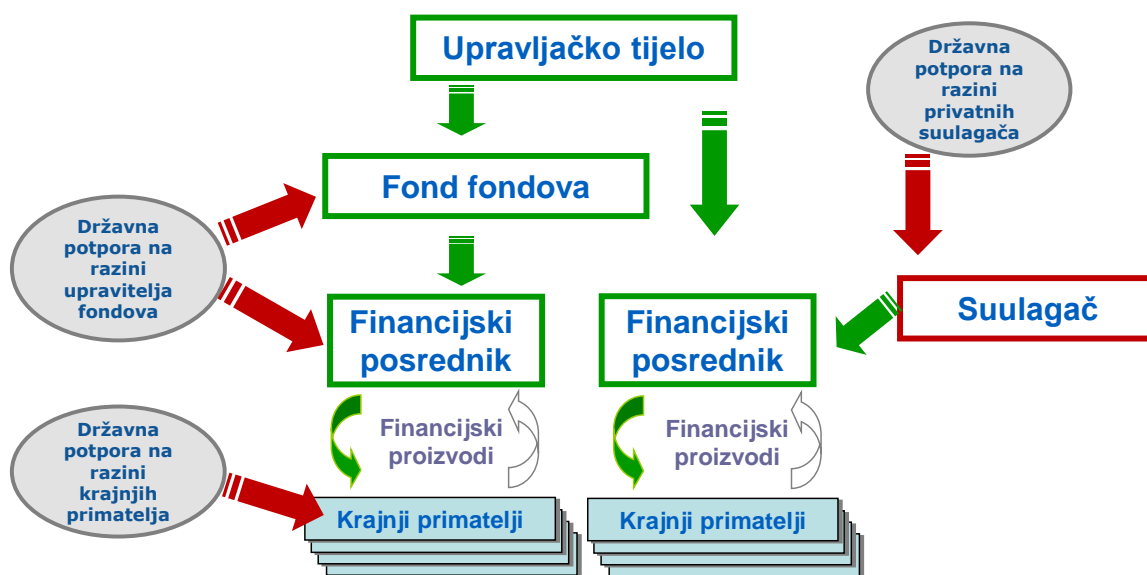
² Komunikacija Komisije od 19. ožujka 2020. – Privremeni okvir za mjere državne potpore u svrhu podrške gospodarstvu u aktualnoj pandemiji COVID-a 19 (SL C 91I, 20.3.2020., str. 1.), kako je izmijenjena 3. travnja, 8. svibnja, 29. lipnja i 13. listopada 2020., dostupna na: https://ec.europa.eu/competition/state_aid/what_is_new/covid_19.html.

instrumentima koji uključuju državne potpore, privremeni okvir dodatna je privremena mogućnost za postizanje spojivosti potpora s pravilima EU-a o državnim potporama. Privremene mjere potpore obuhvaćene privremenim okvirom mogu se zbrajati s potporama na temelju uredbi o *de minimis* potporama ili s potporama na temelju uredbi o skupnom izuzeću pod uvjetom da se poštuju odredbe i pravila o kumulaciji iz tih uredbi.

2. Državna potpora na različitim razinama financijskih instrumenata

Financijski instrumenti često uključuju višeslojne strukture kako bi se stvorili poticaji za gospodarske subjekte (**ulagače**) da osiguraju financijska sredstva za **krajnje primatelje**. To može činiti državnu potporu ulagačima i/ili krajnjim primateljima i stoga mora biti u skladu s pravilima o državnim potporama. Osim toga, financijski instrumenti mogu uključivati jedno ili više **tijela koja provode financijski instrument** (npr. financijski posrednici) koja isto tako mogu biti primatelji državne potpore te podliježu pravilima o državnim potporama.

Ovisno o modelu financijskog instrumenta, financijska potpora može činiti državnu potporu poduzetnicima na sve tri navedene razine, čak i ako je namjera tijela države članice (među ostalim upravljačkog tijela u skladu s Uredbom o zajedničkim odredbama) osigurati pogodnosti samo krajnjim primateljima. Potrebno je osigurati usklađenost s pravilima o državnim potporama na svim razinama uključenima u provedbu financijskog instrumenta.

Kad je riječ o postojanju državne potpore, u Obavijesti Komisije o pojmu državne potpore („Obavijest o pojmu potpore”)³ navode se detaljne smjernice relevantne i za financijske instrumente. Ta obavijest sadržava i dodatna opća objašnjenja i primjere.

³ Obavijest Komisije o pojmu državne potpore iz članka 107. stavka 1. Ugovora o funkcioniranju Europske unije (SL C 262, 19.7.2016., str. 1.), vidjeti ponajprije točku 60.

3. Postojanje državne potpore u području financijskih instrumenata

Prema članku 107. stavku 1. Ugovora o funkcioniranju Europske unije („UFEU”)⁴ državna potpora definirana je kao svaka potpora koju dodijeli država članica ili koja se dodjeljuje putem državnih sredstava u bilo kojem obliku, a kojom se narušava ili prijeti da će se narušiti tržišno natjecanje stavljanjem određenih poduzetnika ili proizvodnje određene robe u povoljniji položaj u mjeri u kojoj to utječe na trgovinu među državama članicama⁵.

U skladu s člankom 107. stavkom 1. UFEU-a postojanje državne potpore uključuje sljedeće uvjete (koji su detaljnije objašnjeni u pododjeljcima od 3.1. do 3.4.)⁶:

- potpora dolazi iz „državnih sredstava” i može se „pripisati” državi,
- primatelj je „poduzetnik”,
- potporom se poduzetnik „stavlja u povoljniji položaj”, odnosno osigurava mu se „prednost”,
- potpora „narušava tržišno natjecanje” i „utječe na trgovinu među državama članicama”.

Kriteriji za postojanje državne potpore prema članku 107. stavku 1. UFEU-a kumulativni su. Svi oni moraju biti ispunjeni da bi se potpora smatrala državnom potporom. Stoga, ako bilo koji od tih kriterija nije ispunjen, javna potpora ne čini državnu potporu. Taj se test mora provesti na svim trima razinama navedenima u prethodnom tekstu.

3.1. „Državna sredstva” i „pripisivost”⁷

Potpore koja se izravno ili neizravno dodjeljuje iz državnih sredstava te pripisivost takve potpore državi uvjeti su za postojanje državne potpore u smislu članka 107. stavka 1. UFEU-a. Često se zajedno razmatraju pri procjeni mjere u skladu s člankom 107. stavkom 1. UFEU-a jer se oba uvjeta odnose na javno podrijetlo predmetne mjere.

Nacionalna javna sredstva država članica državna su sredstva u smislu članka 107. stavka 1. UFEU-a. Sredstva koja dolaze iz proračuna Unije isto se tako smatraju „državnim sredstvima” (i mogu se pripisati državi) ako nacionalna tijela imaju diskrecijsko pravo odlučivati o upotrebi tih sredstava.

Međutim, ako sredstvima Unije izravno ili neizravno upravlja Unija (ili međunarodne institucije), a nacionalna tijela ne odlučuju o njihovoj upotrebi, ta sredstva nisu državna sredstva i ne mogu se pripisati državi.

3.1.1. Europski strukturni i investicijski fondovi

Velika većina europskih strukturnih i investicijskih fondova („ESI fondovi”) relevantnih za kohezijsku politiku troši se u okviru podijeljenog upravljanja⁸. U okviru podijeljenog

⁴ Pročišćene verzije Ugovora o Europskoj uniji i Ugovora o funkcioniranju Europske unije (SL C 326, 26.10.2012., str. 1.).

⁵ Za Europski poljoprivredni fond za ruralni razvoj (EPFRR) i Europski fond za pomorstvo i ribarstvo (EFPR) vrijede posebna pravila o državnim potporama – vidjeti članak 8. stavak 2. Uredbe (EU) br. 508/2014 (SL L 149, 25.5.2014., str. 1.) (Uredba o EFPR-u) i članak 81. stavak 2. Uredbe (EU) br. 1305/2013 (SL L 347, 20.12.2013., str. 487.) (Uredba o EPFRR-u).

⁶ U članku 107. stavku 1. UFEU-a postoje dodatni uvjeti, kao što je „selektivnost” mjere potpore. Ostali kriteriji iz članka 107. stavka 1. UFEU-a obično su ispunjeni za financijske instrumente koji dobivaju potporu iz ESI fondova, pa se stoga ne obrađuju u ovim smjernicama.

⁷ Za dodatne smjernice o državnom podrijetlu vidjeti odjeljak 3. Obavijesti o pojmu potpore.

upravljanja države članice u pravilu⁹ slobodno odlučuju o upotrebi financijskih sredstava te mogu odlučivati o tomu komu se dodjeljuje potpora. Zbog tog diskrecijskog prava ESI fondovi i nacionalno javno financiranje ili sufinanciranje smatraju se „državnim sredstvima” te se mogu pripisati državi u skladu s člankom 107. stavkom 1. UFEU-a. To vrijedi čak i kad nacionalna tijela na temelju ugovornih sporazuma povjere provedbu financijskih instrumenata Grupi EIB-a ili drugom subjektu.

Stoga, kad se sredstva iz ESI fondova i nacionalnog javnog financiranja ili sufinanciranja troše u okviru podijeljenog upravljanja i kad države članice doprinositeljice mogu odlučivati o upotrebi tih sredstava, to su „državna sredstva” koja se mogu pripisati državi za potrebe pravila o državnim potporama. To znači i da financijski instrumenti kojima upravlja upravljačko tijelo ili je upravljanje njima u njegovoj nadležnosti (članak 38. stavak 1. točka (b) Uredbe o zajedničkim odredbama) podliježu pravilima o državnim potporama.

Primjer:

Upravljačko tijelo koristi se sredstvima iz EFRR-a¹⁰ za osnivanje fonda kojim će se poticati novoosnovani MSP-ovi. Sredstva iz EFRR-a podliježu podijeljenom upravljanju.

Sredstva iz EFRR-a u okviru podijeljenog upravljanja smatraju se „državnim sredstvima”. Pod uvjetom da su ispunjeni svi ostali elementi pojma potpore iz članka 107. stavka 1. UFEU-a ta operacija mora biti usklađena s pravilima o državnim potporama. Usklađenost se treba provjeriti na razini upravljanja fondom, na razini ulagača i na razini krajnjih primatelja.

Kad je riječ o financijskim instrumentima koji se provode u okviru Uredbe (EU) br. 1305/2013 (EPFRR), u pogledu državnih potpora vrijede posebna pravila za **primarne poljoprivredne djelatnosti**. Na temelju članka 81. stavka 2. Uredbe o EPFRR-u, primarne poljoprivredne djelatnosti (proizvodi iz Priloga I.) izuzete su od pravila o državnim potporama u skladu s člankom 42. UFEU-a. Međutim, djelatnosti koje nisu obuhvaćene tim prilogom i koje se podupiru financijskim instrumentima financiranim iz EPFRR-a moraju biti usklađene s općim pravilima o državnim potporama.

Kad je riječ o poljoprivrednim aktivnostima koje se podupiru financijskim instrumentima koji se ne financiraju iz EPFRR-a, vrijede pravila o državnim potporama, osim ako je drugdje drukčije predviđeno.

Kad je riječ o **ribarstvu i akvakulturi**, određena financijska sredstva iz Europskog fonda za pomorstvo i ribarstvo (EFPR) povezana s ribarstvom isključuju se iz primjene pravila o državnim potporama na temelju članka 42. UFEU-a i članka 8. Uredbe o EFPR-u. Prema članku 8. Uredbe o EFPR-u plaćanja koja vrše države članice kao dio sufinanciranih sredstava u okviru EFPR-a, u skladu s Uredbom (EU) br. 508/2014 o EFPR-u, u načelu se ne smatraju državnim potporom.

⁸ Članak 63. Uredbe (EU, Euratom) 2018/1046 Europskog parlamenta i Vijeća od 18. srpnja 2018. o financijskim pravilima koja se primjenjuju na opći proračun Unije, o izmjeni uredbi (EU) br. 1296/2013, (EU) br. 1301/2013, (EU) br. 1303/2013, (EU) br. 1304/2013, (EU) br. 1309/2013, (EU) br. 1316/2013, (EU) br. 223/2014, (EU) br. 283/2014 i Odluke br. 541/2014/EU te o stavljanju izvan snage Uredbe (EU, Euratom) br. 966/2012 (SL L 193, 30.7.2018., str. 1.) („Skupna uredba” ili „Financijska uredba”).

⁹ Za odstupanja vidjeti točku 3.1.3. u nastavku.

¹⁰ Uredba (EU) br. 1301/2013 Europskog parlamenta i Vijeća od 17. prosinca 2013. o Europskom fondu za regionalni razvoj i o posebnim odredbama o cilju „Ulaganje za rast i radna mjesta” te stavljanju izvan snage Uredbe (EZ) br. 1080/2006 (SL L 347, 20.12.2013., str. 289.).

3.1.2. Ostali fondovi EU-a i ESI fondovi kojima izravno ili neizravno upravlja Unija¹¹

Kad je riječ o financiranju iz sredstava Unije koje izravnim upravljanjem provodi Komisija ili neizravnim upravljanjem provodi bilo koji subjekt kojem su povjerene te zadaće po nalogu Komisije (ili druge institucije Unije ili drugog subjekta Unije), uključujući Grupu EIB-a (EIB/EIF), te stoga nacionalna tijela ne odlučuju o upotrebi tih sredstava, takva financijska sredstva Unije ne smatraju se državnim sredstvima. To se ne može pripisati državi, pa stoga ne čini državnu potporu.

Međutim, treba naglasiti da je u Financijskoj uredbi propisano da se financijskim instrumentima Unije „ne narušava [...] tržišno natjecanje na unutarnjem tržištu te su oni usklađeni s propisima o državnim potporama”¹². Pravni okvir kojim se uređuju financijski instrumenti Unije, uključujući sporazume sa subjektima kojima su povjerene te zadaće, oblikovan je kako bi se osigurala usklađenost sa zakonodavstvom o državnim potporama. Ti financijski instrumenti moraju biti oblikovani tako da budu usklađeni s pravilima o državnim potporama.

Primjer:

Na zahtjev Komisije EIB uspostavlja fond sa sredstvima iz programa Obzor 2020.¹³ Sredstva iz programa Obzor 2020. pripadaju Uniji, a fondom će upravljati EIB takozvanim neizravnim načinom upravljanja.

Sredstva iz programa Obzor 2020. nisu „državna sredstva”. Stoga se fond koji se financira isključivo iz tih sredstava ne smatra državnim potporom. Unatoč tomu, u Financijskoj uredbi (i uvodnoj izjavi 42. Uredbe o programu Obzor 2020.) zahtijeva se da se osigura usklađenost s pravilima o državnim potporama. Stoga pravila koja Komisija utvrđuje za uspostavljanje i provedbu fonda trebaju biti u skladu s pravilima o državnim potporama.

Kad je riječ o programu Obzor 2020., uredba i provedbena pravila, posebice sporazum o delegiranju i operativni postupci, osmišljeni su tako da se osigura usklađenost s pravilima o državnim potporama. Provjerava se i jesu li prijedlozi za osnivanje fonda u okviru programa Obzor 2020. usklađeni s pravilima programa Obzor 2020.

Ako se fond osnovan sredstvima iz programa Obzor 2020. financira i iz drugih javnih sredstava (nacionalno javno financiranje ili sredstva iz ESI fondova), taj se dio financiranja može smatrati „državnim sredstvima” koja se mogu pripisati državi samo ako države članice doprinositeljice imaju diskrecijsku slobodu u odlučivanju o upotrebi tih sredstava. Za te dijelove financiranja potrebne su dodatne provjere državne potpore ako su ispunjeni i svi ostali uvjeti za postojanje državne potpore u skladu s člankom 107. stavkom 1. UFEU-a.

3.1.3. Doprinos iz ESI fondova fondovima EU-a kojima izravno ili neizravno upravlja Unija

Prema članku 38. stavku 1. točki (a) Uredbe o zajedničkim odredbama države članice mogu dodijeliti financijski doprinos iz ESI fondova financijskim instrumentima

¹¹ U članku 4. stavku 7. Uredbe o zajedničkim odredbama navode se fondovi Unije koji nisu u sustavu podijeljenog upravljanja s državama članicama.

¹² Članak 209. stavak 2. točka (c) Financijske uredbe.

¹³ Program Obzor 2020. temelji se na Uredbi (EU) br. 1291/2013 Europskog parlamenta i Vijeća od 11. prosinca 2013. o osnivanju Okvirnog programa za istraživanja i inovacije Obzor 2020. (2014. – 2020.) i o stavljanju izvan snage Odluke br. 1982/2006/EZ (Tekst značajan za EGP) (SL L 347, 20.12.2013., str. 104.) („Uredba o programu Obzor 2020.”).

uspostavljenima na razini Unije (kojima izravno ili neizravno upravlja Unija). Takvi doprinosi neće se smatrati državnim sredstvima i njihova se upotreba neće moći pripisati državi ako država članica doprinositeljica ne postavlja uvjete za upotrebu tih ESI fondova, uz iznimku uvjeta da se doprinosi iz ESI fondova ulažu na državnom području države članice doprinositeljice, kako je navedeno u operativnim programima. Pod tim se uvjetom ta sredstva neće moći pripisati državi članici s obzirom na to da se sredstva iz ESI fondova dodjeljuju državama članicama u skladu s pravilima Unije u kojima je već utvrđeno u kojoj se državi članici ta sredstva trebaju uložiti¹⁴.

Ako doprinosi iz ESI fondova ispunjavaju prethodno navedene uvjete, oni ne čine državnu potporu u smislu članka 107. stavka 1. UFEU-a. Prema tome, ti doprinosi ne moraju biti u skladu s pravilima o državnim potporama. Umjesto toga, uzimajući u obzir da financijski instrumenti na razini EU-a moraju biti u skladu s pravilima o državnim potporama kako je objašnjeno u točki 3.1.2., to znači da Komisija pri oblikovanju instrumenta, i za sredstva Unije i za sredstva iz ESI fondova koja im se dodaju, osigurava usklađenost s pravilima o državnim potporama.

3.1.4. Vlastita sredstva Grupe EIB-a

Kad Grupa EIB-a (EIB/EIF) ulaže vlastita sredstva na vlastiti rizik, ta se sredstva prema pravilima o državnim potporama smatraju privatnim financiranjem i ne čine državnu potporu u smislu članka 107. stavka 1. UFEU-a. To znači i da se vlastita sredstva EIB-a/EIF-a koja se ulažu na *potpuni* vlastiti rizik EIB-a/EIF-a ne uzimaju u obzir pri izračunu *de minimis* praga i pragova za prijavljivanje ili za izračun intenziteta potpora.

Međutim, ako države članice osiguravaju jamstva ili bilo koju drugu potporu Grupi EIB-a, tad Grupa EIB-a ne ulaže na *potpuni* vlastiti rizik. Stoga se u tim okolnostima ulaganja Grupe EIB-a ne mogu smatrati privatnima po prirodi za potrebe politike državnih potpora. Nadalje, s obzirom na to da takvo jamstvo uključuje državna sredstva te se može pripisati državi, mora biti u skladu s pravilima o državnim potporama.

Primjer:

U scenariju a) EIB osniva fond vlastitim sredstvima bez ikakve potpore (npr. jamstava) država članica ili potpore iz sredstava Unije. Ta sredstva EIB-a smatraju se privatnim sredstvima. Stoga se ne primjenjuju pravila o državnim potporama.

U scenariju b) EIB prima nacionalnu javnu potporu i/ili potporu iz ESI fondova, primjerice, jamstvo za pokriće (dijela) EIB-ova rizika u pogledu novih zajmova. U takvom se slučaju ulaganje EIB-a ne smatra „privatnim” za potrebe kontrole državnih potpora. Ako su ispunjeni svi ostali uvjeti za postojanje državne potpore, državno jamstvo treba biti u skladu s pravilima o državnim potporama (financira se državnim sredstvima i može se pripisati državi).

¹⁴ Prema članku 70. Uredbe o zajedničkim odredbama države članice obvezne su podupirati operacije u određenom programskom području. Raščlamba sredstava koje država članica stavlja na raspolaganje određuje se metodologijom iz Priloga VII. Uredbi o zajedničkim odredbama te je utvrđena u Provedbenoj odluci Komisije 2014/190/EU Provedbena odluka Komisije od 3. travnja 2014. o određivanju godišnje raščlambe ukupnih sredstava po državi članici za Europski fond za regionalni razvoj, Europski socijalni fond i Kohezijski fond u okviru cilja „Ulaganje za rast i radna mjesta”, godišnje raščlambe sredstava posebne dodjele za Inicijativu za zapošljavanje mladih po državi članici zajedno s popisom prihvatljivih regija, te iznosa koje je potrebno prenijeti iz dodijeljenih sredstava Kohezijskog fonda i strukturnih fondova svake države članice u Instrument za povezivanje Europe i pomoć za najpotrebitije za razdoblje 2014.–2020. (priopćeno pod brojem dokumenta C(2014) 2082) (SL L 104, 8.4.2014.).

3.1.5. Vlastita sredstva Grupe EIB-a obuhvaćena jamstvom EFSU-a (Europski fond za strateška ulaganja)¹⁵

Proračunsko jamstvo koje osigurava EU na temelju Uredbe o EFSU-u i EIB-ova financijska operacija ili operacija ulaganja pokrivena jamstvom ne smatraju se „državnim sredstvima”, pa stoga nisu državna potpora. Stoga nije potrebna kontrola državnih potpora kad Grupa EIB-a upotrebljava vlastita sredstva koja su pokrivena jamstvom EFSU-a. Projekti ili platforme za ulaganja koje podupire EFSU mogu se kombinirati s financijskom potporom (sufinanciranje) iz ESI fondova ili s nacionalnim javnim sredstvima. U takvim slučajevima to financiranje koje je dodatak financiranju iz EFSU-a podliježe pravilima o državnim potporama kako je objašnjeno u odjeljku 3.1.1.

Nakon stupanja na snagu takozvane Skupne uredbe¹⁶ 2. kolovoza 2018., u članku 39.a Uredbe o zajedničkim odredbama upravljačkom tijelu dopušta se, kao nova provedbena mogućnost u skladu s člankom 38. stavkom 1. točkom (c) Uredbe o zajedničkim odredbama, da upotrebljava sredstva iz ESI fondova za doprinos financijskom instrumentu, čime se taj doprinos kombinira s financijskim proizvodima EIB-a u okviru EFSU-a. U članku 39.a stavku 6. Uredbe o zajedničkim odredbama ponovo se naglašava da se mora osigurati usklađenost s primjenjivim pravom, uključujući zakonodavstvo o državnim potporama, za svaki doprinos iz programa ESI fondova, kako je objašnjeno u ovim smjernicama i smjernicama za kombiniranje ESI fondova i EFSU-a, koje sadržavaju smjernice o državnim potporama¹⁷.

Primjer:

EIB uspostavlja fond vlastitim sredstvima koja su osigurana jamstvom EFSU-a. Uspostava i provedba fonda ne uključuju „državna sredstva”, pa stoga ne podliježu kontroli državnih potpora.

Međutim, ako fond primi dodatna sredstva iz ESI fondova ili nacionalna javna sredstva, potpora za taj dio smatra se „državnim sredstvima”. Ona mora biti u skladu s pravilima o državnim potporama ako su ispunjeni i ostali uvjeti pojma potpore.

Treba napomenuti da sredstva Grupe EIB-a koja su osigurana jamstvom EFSU-a nisu uložena na potpuni vlastiti rizik EIB-a. Stoga se u tom slučaju ulaganje Grupe EIB-a ne može smatrati privatnim ulaganjem u smislu „vlastita doprinosa” Grupe EIB-a u kojem nema nikakve javne potpore ili doprinosa privatnog ulagača, kako se zahtijeva u pravilima o državnim potporama.

3.1.6. Pregled potrebne procjene državne potpore s obzirom na kriterij „državnih sredstava” prema vrstama sredstava

Vrste sredstava				
Sredstva iz ESI fondova (u okviru podijeljenog	Nacionalna javna sredstva	Fondovi Unije kojima se izravno/neizravno upravlja	Vlastita sredstva Grupe EIB-a	Vlastita sredstva Grupe EIB-a pokrivena

¹⁵ Uredba (EU) 2015/1017 Europskog parlamenta i Vijeća od 25. lipnja 2015. o Europskom fondu za strateška ulaganja, Europskom savjetodavnom centru za ulaganja i Europskom portalu projekata ulaganja i o izmjeni uredaba (EU) br. 1291/2013 i (EU) br. 1316/2013 – Europski fond za strateška ulaganja (SL L 169, 1.7.2015., str. 1.).

¹⁶ Vidjeti bilješku 8.

¹⁷ <https://www.fi-compass.eu/publication/ec-regulatory-guidance/new-guidelines-combining-european-structural-and-investment-funds>

upravljanja)		(npr. Obzor 2020., COSME ¹⁸ ili ESI fondovi kojima se izravno/neizravno upravlja ili bezuvjetno prenesena sredstva iz ESI fondova, vidjeti točku 3.1.3.)	(bez pokrića rizika ili druge potpore iz sredstava Unije ili nacionalnih javnih sredstava)	jamstvom EFSU-a
Državna sredstva: da	Državna sredstva: da	Državna sredstva: ne	Državna sredstva: ne	Državna sredstva: ne
Potrebna je usklađenost s pravilima o državnim potporama ¹⁹	Potrebna je usklađenost s pravilima o državnim potporama	Usklađenost s pravilima o državnim potporama osigurava Komisija na razini instrumenta	Nije potrebna usklađenost s pravilima o državnim potporama	Nije potrebna usklađenost s pravilima o državnim potporama (vidjeti i točku 3.1.5.)
Ako se kombiniraju različite vrste sredstava, primjenu pravila o državnim potporama treba provjeriti za svaki dio posebno				

3.2. „Poduzetnici” uključeni u financijske instrumente²⁰

U skladu s pojmom potpore iz članka 107. stavka 1. UFEU-a potpora se dodjeljuje „poduzetniku”. Sud dosljedno utvrđuje „poduzetnike” kao subjekte koji obavljaju gospodarsku djelatnost bez obzira na njihov pravni status i način financiranja²¹. „Gospodarska djelatnost” djelatnost je koja se sastoji od ponude robe ili usluga na tržištu²².

Navedena definicija „poduzetnika” podrazumijeva da:

- status subjekta nije odlučujući (na primjer, subjekt koji je dio javne uprave može biti poduzetnik),
- nije važno je li subjekt osnovan u cilju ostvarivanja dobiti (i neprofitni subjekt može na tržištu nuditi robu i usluge),
- klasifikacija bilo kojeg subjekta kao poduzetnika uvijek ovisi o konkretnoj djelatnosti (subjekt može imati i gospodarske i negospodarske djelatnosti, a u tom

¹⁸ Uredba (EU) br. 1287/2013 Europskog parlamenta i Vijeća od 11. prosinca 2013. o uspostavi Programa za konkurentnost poduzeća te za mala i srednja poduzeća (COSME) (2014.–2020.) i o stavljanju izvan snage Odluke br. 1639/2006/EZ (Tekst značajan za EGP) (SL L 347, 20.12.2013., str. 33.).

¹⁹ Posebna pravila o državnim potporama primjenjuju se na EPFRR i EFPR.

²⁰ Za dodatne smjernice o pojmu poduzetnika vidjeti odjeljak 2. Obavijesti o pojmu potpore.

²¹ Spojeni predmeti od C-180/98 do C-184/98, ECR I-6451, točka 74.

²² Predmet 118/85, ECR 2599, točka 7.

slučaju on podliježe pravilima o državnim potporama u pogledu svojih gospodarskih djelatnosti).

Postojanje državne potpore mora se provjeriti za sve sudionike uključene u financijske instrumente. Stoga bi za sve sudionike trebalo provjeriti smatraju li se „poduzetnicima”, osim ako se postojanje državne potpore može isključiti na temelju ostalih zahtjeva iz članka 107. stavka 1. UFEU-a.

Upravitelji fondova i ulagači uključeni u financijski instrument obično se smatraju „poduzetnicima” jer obavljaju gospodarsku djelatnost²³. Kad je riječ o krajnjim primateljima, situacija može biti drukčija, osobito kad su primatelji pojedinci koji se ne bave gospodarskom djelatnošću ili su uključeni u djelatnosti koje nisu gospodarske prirode.

3.3. Prednost²⁴

Još je jedan kumulativni uvjet za postojanje državne potpore to da se mjerom ostvaruje prednost. Prednost, u smislu iz članka 107. stavka 1. UFEU-a, svaka je gospodarska korist koju poduzetnik ne bi ostvario u uobičajenima tržišnim uvjetima, odnosno bez intervencije države²⁵. Stoga se postojanje prednosti (a time i državne potpore) može isključiti ako su gospodarske transakcije koje provode javna tijela u skladu s uobičajenim tržišnim uvjetima. U takvom se slučaju smatra da javno tijelo postupuje kao usporedivi „subjekt u tržišnom gospodarstvu”.

Elementi koji se navode u nastavku posebno su relevantni pri primjeni testa subjekta u tržišnom gospodarstvu na financijske instrumente.

- a) **Za ulagače ili suulagače** nema prednosti (a time ni državne potpore) ako je ulaganje provedeno *pari passu* između javnih i privatnih ulagača ili ako je javno ulaganje provedeno u skladu s tržišnim uvjetima utvrđenima na temelju uspoređivanja s referentnim vrijednostima ili na temelju drugih metoda procjene.

Smatra se da je ulaganje *pari passu*²⁶:

- ako ga pod jednakim uvjetima provode javni i privatni ulagači (javni i privatni ulagači dijele iste rizike i nagrade i na istoj su razini podređenosti u odnosu na isti razred rizika u slučaju slojevite strukture financiranja) te
- ako obje kategorije subjekata istodobno interveniraju (ulaganja javnih i privatnih ulagača provode se istom transakcijom ulaganja), i
- ako je intervencija privatnog ulagača od stvarnog gospodarskog značaja (u Smjernicama o rizičnom financiranju²⁷ određen je minimalni prag od 30 %).

²³ Ako upravitelj fonda samo upravlja, a nije suulagač, može se smatrati samo „posrednikom” i stoga nije obuhvaćen pojmom „poduzetnik” iz članka 107. stavka 1. UFEU-a. Vidjeti predmet SA.37824:

http://ec.europa.eu/competition/state_aid/cases/254119/254119_1608806_109_2.pdf.

Vidjeti i odluku u predmetu SA.36904, točka 71. podtočka (b):

http://ec.europa.eu/competition/state_aid/cases/256075/256075_1711610_153_2.pdf.

²⁴ Za dodatna objašnjenja pojma „prednost” vidjeti odjeljak 4. Obavijesti o pojmu potpore.

²⁵ Predmet C-39/94 ECR I-3547, točka 60.

²⁶ Za dodatne smjernice o transakcijama *pari passu* vidjeti odjeljak 4.2.3.1. točku i. Obavijesti o pojmu potpore.

²⁷ Komunikacija Komisije – Smjernice o državnim potporama za promicanje rizičnih financijskih ulaganja (SL C 19, 22.1.2014., str. 4.).

Prema točki 35. Smjernica o rizičnom financiranju, ako su uvjeti ulaganja (na razini ulagača i financijskog posrednika) u skladu s testom subjekta u tržišnom gospodarstvu, nije potrebno dodatno provjeravati postoji li potpora na razini krajnjeg primatelja.

Kad se financijskim instrumentima privatnim suulagačima omogućuju financijska ulaganja u društvo ili skupinu društava pod različitim (povoljnijim) uvjetima nego javnim ulagačima koji ulažu u isto društvo, tad ti privatni ulagači zahvaljujući tom različitom postupanju mogu ostvariti prednost. Takva prednost može biti u obliku povlaštenih povrata (poticaji za ostvarenje dobiti) ili manje izloženosti gubicima u slučaju slabih rezultata osnovne transakcije u usporedbi s javnim ulagačima (zaštita od pada vrijednosti ulaganja). Potrebno je osigurati spojivost takve potpore ulagačima, na temelju ispunjenja uvjeta iz članaka 16., 21. i 39. Uredbe o općem skupnom izuzeću ili na temelju prethodne prijave Komisiji i dobivanja odobrenja Komisije. Potrebno je imati na umu da je u financijskim instrumentima koji se financiraju iz ESI fondova različito postupanje prema dijelu zajedničkog ulaganja koji se financira iz EFSU-a dopušteno u skladu s člankom 43.a Uredbe o zajedničkim odredbama. Unatoč tomu, različitim postupanjem prema ulagačima koji djeluju u skladu s načelom tržišnog gospodarstva ne smiju se dovoditi u pitanje pravila Unije o državnim potporama.

U nekim se slučajevima (npr. jamstva ili u nedostatku privatnih ulagača) tržišni uvjeti ne mogu izravno utvrditi s pomoću testa *pari passu*. Međutim, to ne mora nužno značiti da javna transakcija nije u skladu s tržišnim uvjetima. U takvim se slučajevima usklađenost s tržišnim uvjetima može procijeniti na temelju referentnih vrijednosti ili drugih metoda procjene (npr. utvrđivanjem neto sadašnje vrijednosti (NPV) ulaganja do razine koja bi bila prihvatljiva privatnom subjektu u tržišnom gospodarstvu). Ako se utvrdi da je transakcija u skladu s tržišnim uvjetima, to nije državna potpora²⁸.

- b) **Tijela koja provode financijske instrumente (tj. financijski posrednici, fond fondova/upravitelji fondova)** isto tako mogu biti primatelji državne potpore ako naknada za usluge ili povrat troškova za provedbu financijskog instrumenta premašuje tržišne cijene.

Više je načina da se utvrdi jesu li naknade za tijela koja provode financijske instrumente/upravitelje fondova u skladu s tržišnim cijenama. Na primjer, ako je upravitelj fonda odabran na temelju konkurentnog, transparentnog, nediskriminirajućeg i bezuvjetnog postupka odabira, može se smatrati da je njegova naknada u skladu s tržišnim cijenama. Taj zahtjev vrijedi za sve financijske instrumente koji podliježu pravilima o državnim potporama²⁹.

U Skupnoj uredbi pojašnjeno je u kojim slučajevima države članice koje dodjeljuju potporu financijskim instrumentima mogu banci u javnom vlasništvu odnosno instituciji u javnom vlasništvu izravno dodijeliti ugovore o uslugama za provedbu financijskih instrumenata.

Tekst članka 38. stavka 4. točke (b) podtočke iii. Uredbe o zajedničkim odredbama sastavljen je tako da se isključi mogućnost da država članica takvoj banci ili

²⁸ Za dodatne smjernice o primjeni testa subjekta u tržišnom gospodarstvu vidjeti odjeljak 4.2.3.2. Obavijesti o pojmu potpore.

²⁹ Za dodatne smjernice vidjeti odjeljak 4.2.3.1. pododjeljak ii. Obavijesti o pojmu potpore.

instituciji dodijeli neopravdanu prednost u odnosu na konkurente ili da omogućí narušavanje tržišta.

Ako nema konkurentnog, transparentnog, nediskriminirajućeg i bezuvjetnog postupka odabira, usklađenost naknada/povrata troškova s tržišnim uvjetima može se dokazati drugim sredstvima.

Kad su naknade/povrati troškova u skladu s pravilima iz Uredbe o zajedničkim odredbama, standardnim instrumentima opisanima u odjeljku 5. osigurava se da pitanje naknada ne dovodi do problema u pogledu državnih potpora³⁰.

Kad naknade/povrati troškova nisu u skladu s pravilima Uredbe o zajedničkim odredbama, tj. kad su izvan područja primjene standardnih instrumenata, usklađenost s tržišnim uvjetima treba pojedinačno procijeniti.

c) **Na razini krajnjih primatelja:**

ako zajam ili jamstvo ispunjavaju uvjete utvrđene u Komunikaciji o referentnim kamatnim stopama³¹ ili u odjeljku 3. Obavijesti o jamstvima³², smatra se da su u skladu s tržišnim uvjetima i da stoga nisu državna potpora krajnjim primateljima. Osim toga, i za druge vrste potpora moglo bi se pokazati da su u skladu s tržišnim uvjetima³³.

Odgovaranje na tržišne nedostatke opća je svrha financijskih instrumenata koji se financiraju u okviru kohezijske politike. Stoga je za takve instrumente svojstveno da na razini krajnjih primatelja može postojati prednost koju ti primatelji ne bi mogli ostvariti na tržištu.

3.4. **Narušavanje tržišnog natjecanja i utjecaj na trgovinu među državama članicama/na *de minimis* potporu**

Državna potpora postoji samo ako se njome narušava tržišno natjecanje i utječe na trgovinu među državama članicama. Nadalje, smatra se da potpora koja je u skladu s primjenjivom uredbom o *de minimis* potporama ne ispunjava sve kriterije utvrđene u članku 107. stavku 1. UFEU-a. Takva potpora stoga ne podliježe obvezi prijavljivanja državnih potpora. Za razdoblje financiranja 2014.–2020. uglavnom je relevantna Uredba Komisije (EU) br. 1407/2013³⁴, kojom se utvrđuje prag *de minimis* u iznosu od 200 000 EUR po jednom poduzetniku u trogodišnjem razdoblju. Osim zahtjeva u pogledu praga, trebaju biti ispunjeni i svi ostali zahtjevi primjenjive uredbe o *de minimis* potporama.

Iako su u okviru EPFRR-a **primarne poljoprivredne djelatnosti** izuzete od primjene pravila o državnim potporama, djelatnosti koje nisu obuhvaćene Prilogom I. Uredbi o EPFRR-u i koje se podupiru financijskim instrumentima EPFRR-a moraju biti u skladu s općim pravilima o državnim potporama. Slično tome, pravila o državnim potporama

³⁰ Ta se izjava primjenjuje na programsko razdoblje 2014.–2020.

³¹ Komunikacija Komisije o reviziji metode za utvrđivanje referentnih kamatnih i diskontnih stopa (SL C 14, 19.1.2008., str. 6.).

³² Obavijest Komisije o primjeni članka 87. i 88. Ugovora o EZ-u na državne potpore u obliku jamstava (SL C 155, 20.6.2008., str. 10.), kako je izmijenjena Ispravkom Obavijesti Komisije o primjeni članka 87. i 88. Ugovora o EZ-u na državne potpore u obliku jamstava (SL C 244, 25.9.2008., str. 32.).

³³ Za primjere vidjeti točke 2.2. i 2.3. Priloga.

³⁴ Uredba Komisije (EU) br. 1407/2013 od 18. prosinca 2013. o primjeni članka 107. i 108. Ugovora o funkcioniranju Europske unije na *de minimis* potpore (Tekst značajan za EGP) (SL L 352, 24.12.2013., str. 1.).

primjenjuju se kad je riječ o poljoprivrednim djelatnostima koje primaju potporu iz financijskih instrumenata koji se ne financiraju iz EPFRR-a, tj. moraju se poštovati gornja granica *de minimis* potpore za poljoprivredu (25 000 EUR po jednom poduzetniku po državi članici u bilo kojem razdoblju od tri fiskalne godine) te ostala pravila iz Uredbe Komisije (EU) br. 1408/2013³⁵.

Kad je riječ o proizvodima ribarstva i akvakulture obuhvaćenima Prilogom I. UFEU-u, plaćanja koja vrše države članice kao dio sufinanciranih sredstava u okviru Europskog fonda za pomorstvo i ribarstvo (EFPR), u skladu s pravilima iz Uredbe o EFPR-u, u načelu se ne smatraju državnim potporama (usp. članak 8. stavak 2. Uredbe o EFPR-u). Na projekte ili programe koji nisu povezani s ribarstvom (tj. s pitanjima integrirane pomorske politike) primjenjuje se režim državnih potpora. Uredba Komisije (EU) br. 717/2014 (kojom se zamjenjuje Uredba Komisije (EZ) br. 875/2007)³⁶ primjenjuje se na potpore dodijeljene poduzetnicima u sektoru ribarstva i akvakulture, osim u slučajevima iz članka 1. te uredbe, i u njoj se utvrđuje gornja granica od 30 000 EUR po korisniku u bilo kojem trogodišnjem razdoblju (Uredba o *de minimis* potporama u području ribarstva). Nadalje, svaka država članica mora poštovati najviši kumulativni iznos određen u prilogu Uredbi o *de minimis* potporama u području ribarstva (tzv. nacionalna gornja vrijednost) pri dodjeli potpora poduzetnicima koji djeluju u sektoru ribarstva i akvakulture. Osim ostalih pravila utvrđenih u Uredbi o *de minimis* potporama u području ribarstva, *de minimis* potpora dodijeljena svim poduzetnicima u sektoru ribarstva i akvakulture u trogodišnjem razdoblju ne smije premašiti 2,5 % godišnje vrijednosti proizvodnje u ribarstvu, tj. aktivnosti ulova, prerade i akvakulture po državi članici.

Uredba o *de minimis* potporama može se primijeniti na sve različite sudionike u financijskim instrumentima. Međutim, moraju se ispuniti svi zahtjevi iz te uredbe. Posebnu pozornost treba obratiti na elemente navedene u nastavku.

U skladu s pravilima ESI fondova tijela koja provode financijske instrumente za provedbu ne bi trebala primati nikakvu državnu potporu, uključujući potporu *de minimis*, jer to ne bi bilo u skladu sa svrhom i ciljevima ESI fondova za financijski instrument, a to je usmjeravanje sredstava krajnjim primateljima³⁷. Stoga, čak i ako bi tijela koja provode financijske instrumente mogla postići usklađenost s pravilima o državnim potporama, treba napomenuti da potpora tim tijelima iz ESI fondova obično nije u skladu s pravilima ESI fondova.

Kad je riječ o krajnjim primateljima, posebno treba paziti na to pripada li krajnji primatelj grupi društava. Prag *de minimis* primjenjuje se po „jednom poduzetniku”. Stoga bi potpore trebalo dodjeljivati samo do zajedničkog praga od 200 000 EUR svim društvima grupe koja se smatraju jednim poduzetnikom. Taj se iznos odnosi na trogodišnje razdoblje.

Osim toga, države članice moraju obratiti posebnu pozornost na to da se na potpore u obliku vlasničkog kapitala, kvazivlasničkog kapitala i dokapitalizacije ne može

³⁵ Uredba Komisije (EU) br. 1408/2013 od 18. prosinca 2013. o primjeni članaka 107. i 108. Ugovora o funkcioniranju Europske unije na potpore *de minimis* u poljoprivrednom sektoru, kako je izmijenjena Uredbom Komisije (EU) 2019/316 od 21. veljače 2019. (SL L 51I, 22.2.2019., str. 1.).

³⁶ Uredba Komisije (EU) br. 717/2014 od 27. lipnja 2014. o primjeni članaka 107. i 108. Ugovora o funkcioniranju Europske unije na *de minimis* potpore u sektoru ribarstva i akvakulture (SL L 190, 28.6.2014., str. 45.).

³⁷ Time se ne dovodi u pitanje to da provedbeno tijelo može primati potporu iz ESI fondova u druge svrhe, npr. za osposobljavanje radnika.

primijeniti Uredba o *de minimis* potporama osim ako kapital ili ukupan iznos javne dokapitalizacije ne premašuje gornju granicu za *de minimis* potpore ili ako su ispunjeni takozvani uvjeti sigurne luke iz Uredbe o *de minimis* potporama. Nadalje, primjenjuju se svi ostali uvjeti koji se zahtijevaju u skladu s Uredbom o *de minimis* potporama, uključujući zahtjev u pogledu transparentnosti.

4. Izuzeća od obveze prijavljivanja

Kad postoji državna potpora, predmetna država članica u pravilu ju je dužna prijaviti prema članku 108. stavku 3. UFEU-a. Međutim, proširenjem područja primjene Uredbe o općem skupnom izuzeću³⁸ („Uredba o općem skupnom izuzeću iz 2014.”) znatno su se povećale mogućnosti da se izbjegne postupak prijave državne potpore.

Kad je riječ o financijskim instrumentima kohezijske politike, posebno su relevantne sljedeće odredbe Uredbe o općem skupnom izuzeću iz 2014.:

- članak 16. (regionalne potpore za urbani razvoj),
- članak 21. (potpore za rizično financiranje),
- članak 22. (potpore za novoosnovana poduzeća),
- članak 39. (potpore za ulaganje u projekte energetske učinkovitosti zgrada).

Osim od tih četiriju odredaba korisnici potpore na različitim razinama financijskih instrumenata mogu imati koristi i od drugih odredaba iz te uredbe. Konkretno, odredbe o regionalnim potporama za ulaganje iz članka 14. Uredbe o općem skupnom izuzeću iz 2014. mogu se primjenjivati na financijske instrumente na potpomognutim područjima.

Službe Komisije izdale su dodatne smjernice o tumačenju Uredbe o općem skupnom izuzeću iz 2014. u „Praktičnom vodiču”/dokumentu s odgovorima na najčešća pitanja³⁹.

Osim toga, postoje i sektorske uredbe o općem skupnom izuzeću, kao što je Uredba Komisije (EU) br. 702/2014 od 25. lipnja 2014. o proglašenju određenih kategorija potpora u sektoru poljoprivrede i šumarstva te u ruralnim područjima spojivima s unutarnjim tržištem u primjeni članka 107. i 108. Ugovora o funkcioniranju Europske unije.

Slično tomu, kad je riječ o ribarstvu i akvakulturi, postoji i posebna sektorska uredba, Uredba Komisije (EU) br. 1388/2014, a to je uredba o skupnom izuzeću koja se primjenjuje na taj sektor, a donesena je 16. prosinca 2014. i stupila na snagu 1. siječnja 2015.

5. „Standardni” instrumenti

Komisija je osmislila standardne uvjete koji se odnose na određene vrste financijskih instrumenata. Tim se standardnim uvjetima osigurava usklađenost s pravilima o državnim potporama i tako olakšava pružanje financijske potpore Unije krajnjim primateljima. Države članice dobrovoljno upotrebljavaju standardne instrumente.

Komisija je dosad donijela pet „standardnih instrumenata”⁴⁰; a to su sljedeći:

³⁸ Uredba Komisije (EU) br. 651/2014 od 17. lipnja 2014. o ocjenjivanju određenih kategorija potpora spojivima s unutarnjim tržištem u primjeni članka 107. i 108. Ugovora (Tekst značajan za EGP) (SL L 187, 26.6.2014., str. 1.).

³⁹ http://ec.europa.eu/competition/state_aid/legislation/block.html

- **Zajam s podjelom rizika** za potporu MSP-ovima

„Standardni kreditni instrument s podjelom rizika” osmišljen je kao instrument bez državnih potpora, tj. naknada za financijskog posrednika u skladu je s tržišnim uvjetima i financijski posrednik potpuno prenosi financijsku korist na krajnje primatelje. Financiranje osigurano krajnjim primateljima obuhvaćeno je primjenjivom uredbom o *de minimis* potporama.

- **Ograničeno portfeljno jamstvo**

Ograničenim portfeljnim jamstvom pruža se pokriće rizika za nove, učinkovite zajmove MSP-ovima. To je jamstvo osmišljeno kao instrument bez državnih potpora, tj. u skladu je s tržišnim uvjetima na razini financijskih posrednika koji upravljaju fondom za jamstva i financijskih institucija koje razvijaju portfelje novih zajmova. Potpora krajnjim primateljima obuhvaćena je primjenjivom uredbom o *de minimis* potporama.

- **Zajam za obnovu za energetska učinkovitost i energiju iz obnovljivih izvora u stambenim zgradama**

Osmišljen je kao instrument bez državnih potpora, tj. naknada za financijskog posrednika u skladu je s tržišnim uvjetima i financijski posrednik potpuno prenosi financijsku korist na krajnje primatelje. Financiranje osigurano krajnjim primateljima obuhvaćeno je primjenjivom uredbom o *de minimis* potporama.

- **Fond za urbani razvoj**

Fond za urbani razvoj ima oblik kreditnog fonda za projekte urbanog razvoja na potpomognutim područjima, a osmišljen je kao instrument izuzet od obveze prijave državne potpore na temelju članka 16. Uredbe o općem skupnom izuzeću iz 2014.

- **Instrument za zajedničko ulaganje u vlasnički kapital**

Instrument za zajedničko ulaganje ima oblik fonda vlasničkog kapitala za MSP-ove. Osmišljen je kao instrument izuzet od obveze prijave državne potpore na temelju članka 21. Uredbe o općem skupnom izuzeću iz 2014.

Daljnje smjernice o standardnim instrumentima nalaze se na sljedećoj poveznici:

<https://www.fi-compass.eu/publication/event-material/presentation-financial-instruments-under-esif-standard-terms-and>.

6. Slučajevi u kojima je potrebna prijava državne potpore

Ako financijski instrument uključuje dodjelu državne potpore koja ne ispunjava uvjete za izuzeće od obveze prijave, predmetna država članica dužna je prijaviti državnu potporu. Potpora se ne može dodijeliti prije nego što Komisija donese odluku o odobrenju državne potpore.

Nacionalna tijela kojima trebaju savjeti za prijave državnih potpora mogu se obratiti svojoj glavnoj nacionalnoj kontaktnoj točki za državne potpore. Osim toga, Komisijina Glavna uprava za tržišno natjecanje (GU za tržišno natjecanje) pruža smjernice državama

⁴⁰ Provedbena uredba Komisije (EU) br. 964/2014 od 11. rujna 2014. o utvrđivanju pravila za primjenu Uredbe (EU) br. 1303/2013 Europskog parlamenta i Vijeća u pogledu standardnih uvjeta koji se odnose na financijske instrumente (SL L 271, 12.9.2014., str. 16.).

članicama za pripremu prijave državnih potpora. Dodatne informacije dostupne su i na internetskim stranicama GU-a za tržišno natjecanje⁴¹.

⁴¹

http://ec.europa.eu/competition/index_en.html

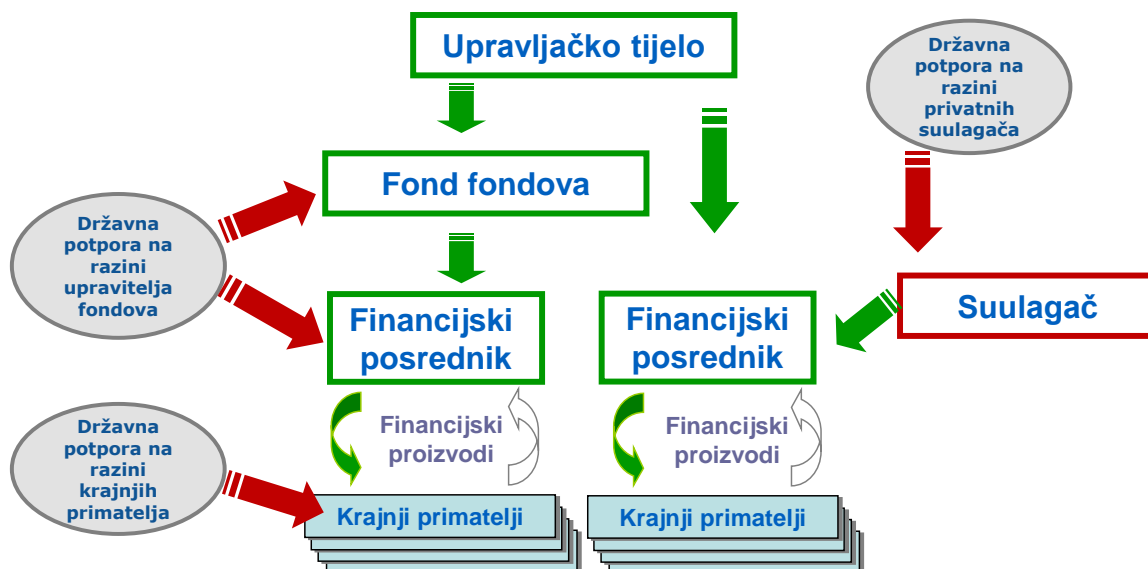
PRILOG

Praktična objašnjenja i primjeri za primjenu pravila o državnim potporama na financijske instrumente koji se financiraju iz europskih strukturnih i investicijskih fondova

1. Uvod

Uzimajući u obzir pitanja koja su postavili razni dionici nakon objave izvornog radnog dokumenta službi Komisije (SWD)⁴² sa smjernicama⁴³ za primjenu pravila o državnim potporama u području financijskih instrumenata koji se financiraju iz ESI fondova, ovaj Prilog služi kao **dopuna** tom radnom dokumentu službi Komisije. U Prilogu se pružaju **dodatne** praktične smjernice, ponajprije o mnogim situacijama u kojima **ne postoje** problemi u pogledu državnih potpora i o činjenici da državne potpore mogu postojati na različitim razinama. Nije dovoljno da usklađenost s pravilima o državnim potporama, u kontekstu financijskih instrumenata, postoji samo na razini krajnjih primatelja (vidjeti sliku 1.).

Slika 1.: Državna potpora može postojati na različitim razinama

Izvor: European Social Fund financial instruments and State aid (Financijski instrumenti Europskog socijalnog fonda i državne potpore), dokument s platforme fi-compass.

U prvom odjeljku Priloga izdvojene su uobičajene situacije u kojima financijski instrumenti ne uključuju državnu potporu i ne podliježu kontroli državnih potpora, a to su ponajprije situacije u kojima postoji usklađenost s tržišnim uvjetima na svakoj razini financijskog instrumenta.

Kad je riječ o financijskim instrumentima koji nisu u skladu s tržišnim uvjetima, u ovom se dokumentu daju opće smjernice za situacije u kojima se postojanje državne potpore i

⁴² Vidjeti SWD(2017) 156 final – Smjernice o državnoj potpori u financijskim instrumentima europskih strukturnih i investicijskih (ESI) fondova za programsko razdoblje 2014.–2020.

⁴³ Time se ne dovode u pitanje tumačenja Suda i Općeg suda ili odluke Komisije.

dalje može isključiti i na razini tijela koja provode financijski instrument⁴⁴ (puni prijenos potpore krajnjim primateljima) i na razini krajnjih primatelja (negospodarske djelatnosti, bez utjecaja na trgovinu i tržišno natjecanje te *de minimis* potpore). Kad je riječ o financijskim instrumentima koji uključuju državne potpore, u dokumentu se daju dodatne smjernice o tome kako osigurati da potpora bude spojiva s pravilima EU-a o državnim potporama, a time i s unutarnjim tržištem.

U drugom odjeljku Priloga navode se tri konkretna primjera vrsta financijskih instrumenata kako bi se prikazala logika procjene primjene pravila o državnim potporama na konkretnim financijskim instrumentima.

2. Uobičajene situacije u kojima financijski instrumenti ne uključuju državnu potporu

Temeljna načela koja se odnose na pojam državne potpore detaljno su objašnjena u Obavijesti Komisije o pojmu državne potpore⁴⁵. U radnom dokumentu službi Komisije daju se dodatna posebna pojašnjenja u pogledu utvrđivanja postojanja državne potpore u transakcijama u kontekstu financijskih instrumenata. Ako države članice imaju dvojbi o tome, mogu se, radi pravne sigurnosti, obratiti i Komisiji radi pretprijavne rasprave⁴⁶ u pogledu prijave za određeni financijski instrument.

Kako je navedeno u radnom dokumentu službi Komisije, svaka vrsta transakcije koja je uključena u financijski instrument mora se procijeniti na razini tijela koja provode financijski instrument (upravitelj fonda fondova i/ili financijski posrednik), na razini suulagača i na razini krajnjih primatelja, kako bi se provjerilo ispunjava li kumulativne kriterije za postojanje državne potpore. Ustvari, ako jedan od tih kumulativnih kriterija nije ispunjen⁴⁷, to znači da nema državne potpore. U kontekstu financijskih instrumenata u mnogim se slučajevima najvažniji kriterij odnosi na pitanje je li dodijeljena gospodarska korist, a to je isključeno ako se predmetna transakcija provodi u skladu s tržišnim uvjetima.

2.1. Tijelo koje provodi financijski instrument (financijski posrednik/upravitelj fonda) koje nije suulagač u financijskom instrumentu

Moguće je da financijski posrednik nije suulagač niti sredstva iz svoje bilance izlaže riziku.–Državna potpora ne postoji na strani tijela koje provodi financijski instrument (putem naknade za usluge upravljanja) u situacijama navedenima u nastavku.

⁴⁴ U ovom se Prilogu pojam „financijski posrednici” može upotrebljavati i tako da se odnosi na tijela koja provode financijski instrument.

⁴⁵ Vidjeti Obavijest Komisije o pojmu državne potpore iz članka 107. stavka 1. Ugovora o funkcioniranju Europske unije (SL C 262, 19.7.2016., str. 1.), koja je dostupna na: [https://eur-lex.europa.eu/legal-content/HR/TXT/PDF/?uri=CELEX:52016XC0719\(05\)&from=HR](https://eur-lex.europa.eu/legal-content/HR/TXT/PDF/?uri=CELEX:52016XC0719(05)&from=HR).

⁴⁶ Kako je navedeno u Obavijesti Komisije o Kodeksu najbolje prakse za provedbu postupaka nadzora državnih potpora, dostupnoj na: https://eur-lex.europa.eu/legal-content/HR/TXT/?uri=uriserv:OJ.C_.2018.253.01.0014.01.HRV&toc=OJ:C:2018:253:TOC.

⁴⁷ Državna potpora objektivan je i pravni koncept koji je utvrđen izravno u Ugovoru. Ukratko, državna potpora u smislu iz članka 107. stavka 1. UFEU-a postoji samo ako su ispunjeni sljedeći kumulativni kriteriji: mjera uključuje državna sredstva i može se pripisati državi, korisnik se smatra poduzetnikom (tj. korisnik obavlja gospodarsku djelatnost), dodijeljena je selektivna prednost te postoji utjecaj na tržišno natjecanje i trgovinu među državama članicama.

Ako je provedba financijskog instrumenta povjerena nacionalnoj razvojnoj instituciji⁴⁸, kao što su nacionalne razvojne banke, koja djeluje isključivo u okviru javnih ovlasti⁴⁹ ili je povjerena EIB-u i EIF-u ili međunarodnoj financijskoj instituciji, kao što je Europska banka za obnovu i razvoj (EBRD), pri čemu taj subjekt nije suulagač niti osigurava financiranje, takav financijski posrednik ne smatra se izravnim korisnikom potpore. To ne ovisi o tome prima li taj financijski posrednik naknadu za svoje usluge upravljanja, ali se pritom mora izbjegavati plaćanje prekomjerne naknade. Međutim, takva nacionalna razvojna institucija, ako djeluje i izvan okvira javnih ovlasti i obavlja komercijalne djelatnosti na tržištu, a kako bi se isključilo postojanje državne potpore, mora osigurati da se naknada za usluge upravljanja ne prelijeva u njezine komercijalne djelatnosti (vidjeti točku u nastavku).

Ako je provedba financijskog instrumenta delegirana financijskom posredniku iz članka 38. stavka 4. točke (c) Uredbe o zajedničkim odredbama, državna potpora ne postoji ako financijski posrednik prima naknadu koja je u skladu s tržišnim uvjetima. Naknada koja je u skladu s tržišnim uvjetima može se utvrditi na tri izravna načina:

- posrednik je odabran putem konkurentnog, transparentnog, nediskriminirajućeg i bezuvjetnog postupka (npr. putem postupka odabira u skladu s direktivama o javnoj nabavi⁵⁰). U tom se slučaju pretpostavlja da je naknada u skladu s tržišnim cijenama,
ili
- posrednik prima naknadu na razini tržišnih cijena koja je utvrđena bilo na osnovi usporedivih transakcija koje provode usporedivi privatni subjekti u usporedivim situacijama bilo primjenom drugih metoda (npr. pokrivanje troškova uz razumnu dobit⁵¹),
ili
- posrednik prima naknadu usklađenu s Uredbom o zajedničkim odredbama i Delegiranom uredbom Komisije (EU) br. 480/2014⁵² koja odražava tržišnu naknadu u usporedivim situacijama.

⁴⁸ To su pravni subjekti koji profesionalno obavljaju financijske djelatnosti i kojima su država članica ili subjekt države članice na središnjoj, regionalnoj ili lokalnoj razini povjerali obavljanje aktivnosti razvoja ili promicanja razvoja.

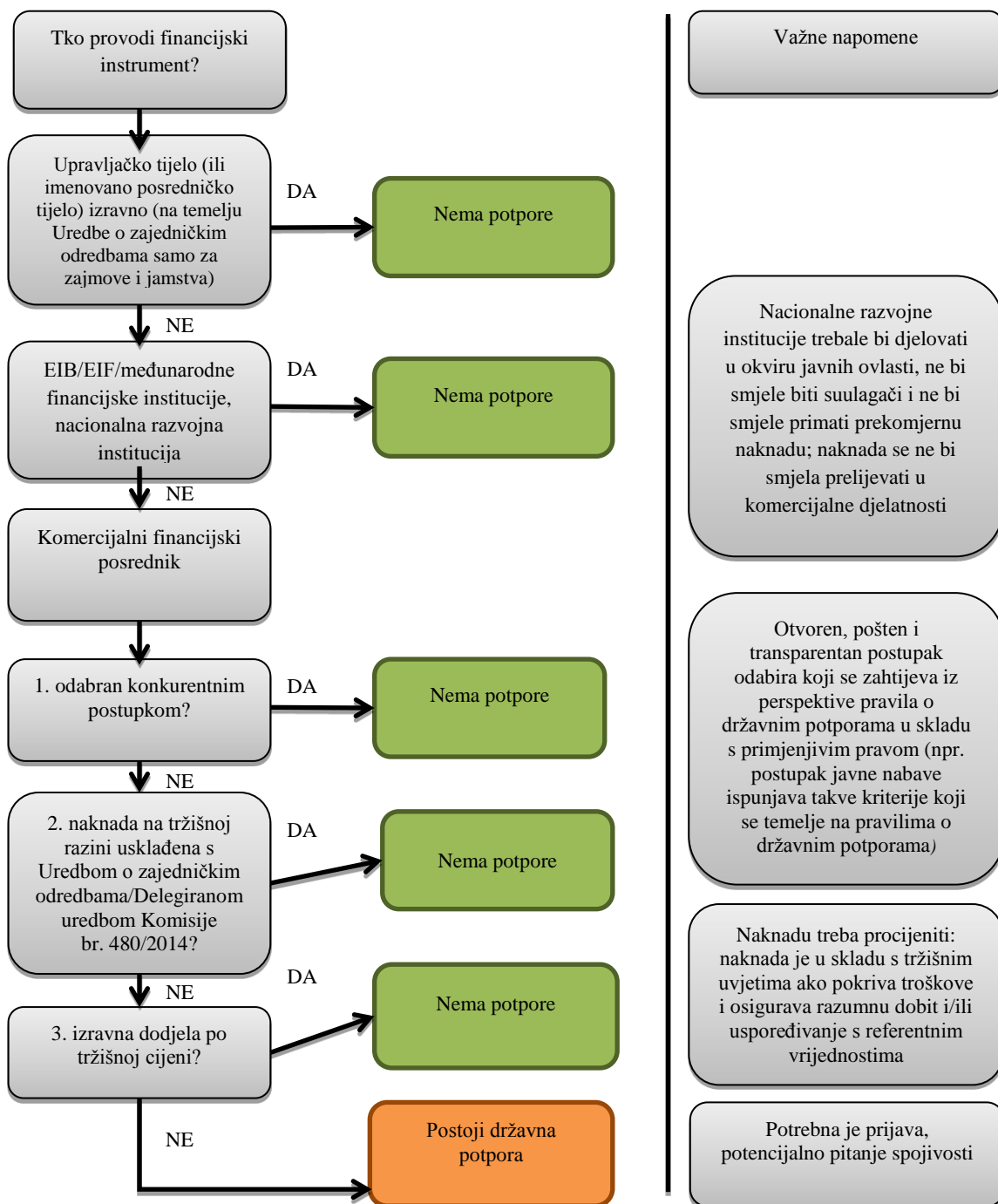
⁴⁹ Javnim ovlastima razvojne banke definira se područje u kojem ona može poslovati. Definicija javnih ovlasti temelji se na utvrđivanju tržišnih nedostataka.

⁵⁰ Direktiva 2014/24/EU Europskog parlamenta i Vijeća od 26. veljače 2014. o javnoj nabavi i o stavljanju izvan snage Direktive 2004/18/EZ (Tekst značajan za EGP) (SL L 94, 28.3.2014.); Direktiva 2014/25/EU Europskog parlamenta i Vijeća od 26. veljače 2014. o nabavi subjekata koji djeluju u sektoru vodnog gospodarstva, energetskom i prometnom sektoru te sektoru poštanskih usluga i stavljanju izvan snage Direktive 2004/17/EZ (Tekst značajan za EGP) (SL L 94, 28.3.2014.).

⁵¹ Razumna dobit određuje se u odnosu na uobičajenu dobit za predmetni sektor.

⁵² Naknada financijskom posredniku usklađena je s člankom 13. Delegirane uredbe Komisije (EU) br. 480/2014 i država nije dodijelila nikakve druge prednosti. Vidjeti Delegiranu uredbu Komisije (EU) br. 480/2014 od 3. ožujka 2014. o dopuni Uredbe (EU) br. 1303/2013 Europskog parlamenta i Vijeća o utvrđivanju zajedničkih odredbi Europskog fonda za regionalni razvoj, Europskog socijalnog fonda, Kohezijskog fonda, Europskog poljoprivrednog fonda za ruralni razvoj i Europskog fonda za pomorstvo i ribarstvo te o utvrđivanju općih odredbi Europskog fonda za regionalni razvoj, Europskog socijalnog fonda, Kohezijskog fonda i Europskog fonda za pomorstvo i ribarstvo, koja je dostupna na: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/HR/TXT/?uri=CELEX%3A32014R0480>.

Slika 2.: Stablo odlučivanja za procjenu postojanja državne potpore (putem naknade za usluge upravljanja) tijelu (financijskom posredniku) koje provodi financijski instrument (Izvor: službe Komisije)

2.2. Tijela koja provode financijski instrument i ulažu u njega sredstva iz svoje bilance⁵³ u skladu s tržišnim uvjetima

U kontekstu financijskih instrumenata financiranih iz ESI fondova upravljačka tijela mogu biti suulagači i/ili dijeliti rizik s tijelima koja provode financijski instrument (financijski posrednici/upravitelji fondova) kako bi se osigurali poticaji i potaknulo pružanje dodatnog financiranja krajnjim primateljima. U takvoj situaciji financijski posrednici izlažu riziku sredstva iz svoje bilance.

Načelno, ako je zajedničko ulaganje ili podjela rizika (npr. u kontekstu fonda za jamstva) s financijskim posrednikom u okviru financijskog instrumenta u skladu s tržišnim uvjetima, ne postoji državna potpora, pa je i to financiranje koje se pruža krajnjim primateljima isto u skladu s tržišnim uvjetima. Isto tako, nema prednosti u smislu članka 107. stavka 1. Ugovora, a time ni državne potpore, ako financijski posrednik općenito prima niži povrat nego što bi primao da je uložio vlastita sredstva u instrument sa sličnim rizikom izvan tog financijskog instrumenta.

Ovisno o vrsti financijskog instrumenta treba uzeti u obzir različite aspekte pri procjeni toga je li financijski instrument u skladu s tržišnim uvjetima.

Kako je obrazloženo i u Obavijesti o pojmu državne potpore i dodatno objašnjeno u ovom Radnom dokumentu službi Komisije, usklađenost s tržišnim uvjetima može se izravno utvrditi (na *pari passu* osnovi ili primjenom konkurentnog, transparentnog, nediskriminirajućeg i bezuvjetnog postupka) ili se može procijeniti usporedbom s referentnim vrijednostima ili na temelju drugih metoda (za više pojedinosti vidjeti odjeljke 2.2.1. i 2.2.2.).

Međutim, s obzirom na to da je svrha financijskih instrumenata iskoristiti dodatno financiranje radi potpore ciljnim ulaganjima, financijski instrument koji je u skladu s tržišnim uvjetima možda nije prikladan za rješavanje problema tržišnih nedostataka i ostvarivanje određenih ciljeva politike.

Ako je financijski instrument sadržavao korist i ako je ta korist potpuno prenesena krajnjim primateljima, financijski posrednici ne bi bili primatelji državne potpore (jer sami ne bi primili nikakvu korist).

Budući da je za utvrđivanje postojanja potpunog prijenosa potrebno kvantificirati potporu koju financijski instrument sadržava i koja se potom prenosi krajnjim primateljima pod uvjetima financiranja koji su niži od tržišnih (primjerice, po kamatnoj stopi nižoj od tržišne stope), to se po definiciji može napraviti samo za financijski instrument koji sadržava transparentnu potporu⁵⁴. Takvo kvantificiranje moguće je provesti za svaki dužnički instrument, kao i za jamstva ili povratne predujmove, za koje postoji metodologija⁵⁵ koja je prethodno prijavljena Komisiji i dobila je odobrenje Komisije.

2.2.1. Vlasnički/kvazivlasnički instrumenti u skladu s tržišnim uvjetima

⁵³ Financijski posrednici mogu ulagati sredstva iz svoje bilance (npr. banke) ili treći ulagači, koji nisu uključeni u provedbu financijskog instrumenta, mogu ulagati sredstva (npr. ulaganje u fondove vlasničkog kapitala).

⁵⁴ Potpora je transparentna ako se dodjeljuje u obliku zajmova i jamstava za koje se element potpore koji postoji u okviru instrumenta može precizno izračunati *ex ante* bez potrebe za provođenjem procjene rizika.

⁵⁵ Primjer odobrene metodologije za izračun je predmet SA.37256 Njemačka – Izmjene metoda za izračun elementa potpore u jamstvima (predmet N 197/2007, kako je izmijenjen predmetima N 541/2007 i N 762/2007).

U sljedećim dvama scenarijima u nastavku smatra se da je vlasnički/kvazivlasnički instrument u skladu s tržišnim uvjetima i da ne postoji potpora na razini suulagača i na razini financijskih posrednika.

- Ako se vlasničko/kvazivlasničko ulaganje provodi na *pari passu* osnovi između države i privatnih ulagača, uz poštovanje kriterija navedenih u uvodnim izjavama 86. i 87. Obavijesti o pojmu državne potpore⁵⁶, pretpostavlja se da je javno vlasničko/kvazivlasničko ulaganje u skladu s tržišnim uvjetima. Kako se navodi i u odjeljku 3.3. točki (a) ovih smjernica, sljedeći ključni uvjeti moraju se uzeti u obzir da bi se smatralo da je ulaganje provedeno na *pari passu* osnovi:
 - intervencija javnih tijela i privatnih ulagača provodi se u isto vrijeme,
 - javna tijela i privatni ulagači imaju iste uvjete (tj. rizik i naknada trebali bi biti isti),
 - polazne točke javnih tijela i privatnih ulagača iste su,
 - financiranje koje pružaju privatni ulagači gospodarski je značajno. Prema Smjernicama o rizičnom financiranju smatra se da je privatno ulaganje gospodarski značajno ako njegov udio iznosi najmanje 30 %⁵⁷,
 - privatni ulagači su privatni gospodarski subjekti koji djeluju u skladu s uobičajenim tržišnim uvjetima.
- Ako nema privatnih suulagača (tj. ulažu se isključivo javna sredstva) ili ako udio privatnih ulaganja u zajedničkom ulaganju nije značajan (tj. manji je od 30 %), usklađenost vlasničkog/kvazivlasničkog instrumenta s tržišnim uvjetima može se utvrditi usporedbom s referentnim vrijednostima ili na temelju drugih metoda procjene kako je pojašnjeno u uvodnim izjavama od 98. do 105. Obavijesti o pojmu državne potpore. Ustvari, pouzdan poslovni plan trebao bi pokazivati da je očekivani povrat na javno ulaganje usporediv s uobičajenim očekivanim tržišnim povratima ili niži od njih.

2.2.2. Dužnički instrumenti u skladu s tržišnim uvjetima

Za kreditne instrumente – ako država pruža sredstva iz ESI fondova i nacionalna javna sredstva financijskom posredniku koji nastoji sufinancirati kreditni portfelj ciljnim primateljima:

- može se smatrati da je zajam u skladu s tržišnim uvjetima i da ne postoji državna potpora financijskim posrednicima koji sufinanciraju zajam:
 - ako su sredstva iz ESI fondova i nacionalna javna sredstva *pari passu* u odnosu na privatne ulagače,
 - ili
 - ako su primjenjive kamatne stope u skladu s tržišnim zamjenskim stopama navedenima u Komunikaciji o referentnim kamatnim stopama⁵⁸.

⁵⁶ Vidjeti odjeljak 4.2.3.1. pododjeljak i. točke od 86. do 88. Obavijesti o pojmu državne potpore, kako je navedeno u bilješkama 3. i 26.

⁵⁷ Točka 34. Komunikacije Komisije o Smjernicama o državnim potporama za promicanje rizičnih financijskih ulaganja (SL C 19, 22.1.2014., str. 4.), dostupne na: https://ec.europa.eu/competition/state_aid/modernisation/risk_finance_guidelines_en.pdf.

⁵⁸ Komunikacija Komisije o reviziji metode za utvrđivanje referentnih kamatnih i diskontnih stopa (SL C 14, 19.1.2008., str. 6.), dostupna na:

Za jamstvene instrumente – ako država pruža jamstvo (ili protujamstvo) financijskom posredniku radi djelomičnog pokrivanja rizika odnosno kreditnog portfelja, može se smatrati da je jamstvo u skladu s tržišnim uvjetima i da ne postoji državna potpora financijskim posrednicima ako je jamstvo odobreno u skladu s Obavijesti o jamstvima⁵⁹.

- U Obavijesti o jamstvima ukratko se navode uvjeti koje treba ispuniti kako bi se isključilo postojanje državne potpore i za pojedinačna jamstva i za jamstvene programe. To je slučaj kad posrednik zadržava barem 20 % rizika na *pari passu* osnovi u svakoj transakciji i plaća tržišnu cijenu za jamstvo u kojoj se odražavaju i obilježja jamstva i odnosnog zajma.
- Kad je riječ o jamstvima za MSP-ove, u Obavijesti o jamstvima navode se premije sigurne luke koje se temelje na kreditnom rejtingu zajmoprimca, a koje se smatraju minimalnim tržišnim zamjenskim vrijednostima.
- Kad je riječ o jamstvenim programima, naplaćene premije moraju pokrivati uobičajene rizike povezane s odobravanjem jamstva, administrativne troškove programa i godišnju naknadu za adekvatni kapital⁶⁰, čak i ako potonji nije uopće ili je samo djelomično utvrđen.
- Premije za jamstva na tržišnoj razini u skladu su s metodologijama koje je Komisija već odobrila nakon njihove prijave, pod uvjetom da odobrena metodologija izričito obuhvaća predmetne vrste jamstava i odnosnih transakcija.

2.2.3. Dužnički instrumenti nisu u skladu s tržišnim uvjetima, ali se financijska korist potpuno prenosi krajnjim primateljima

Čak i ako financijski instrument nije u skladu s tržišnim uvjetima, financijski posrednici ne smatraju se primateljima državne potpore ako se potpora potpuno prenosi krajnjim primateljima. To je po definiciji moguće jedino kod financijskih instrumenata koji sadržavaju transparentnu potporu (zajmovi i jamstva) za koju se element potpore sadržan u instrumentu može precizno izračunati. Kako bi se osigurao potpuni prijenos, financijska korist koja se pruža krajnjim primateljima mora se smanjiti u skladu s time (za detaljnije smjernice o tome vidjeti okvir u nastavku).

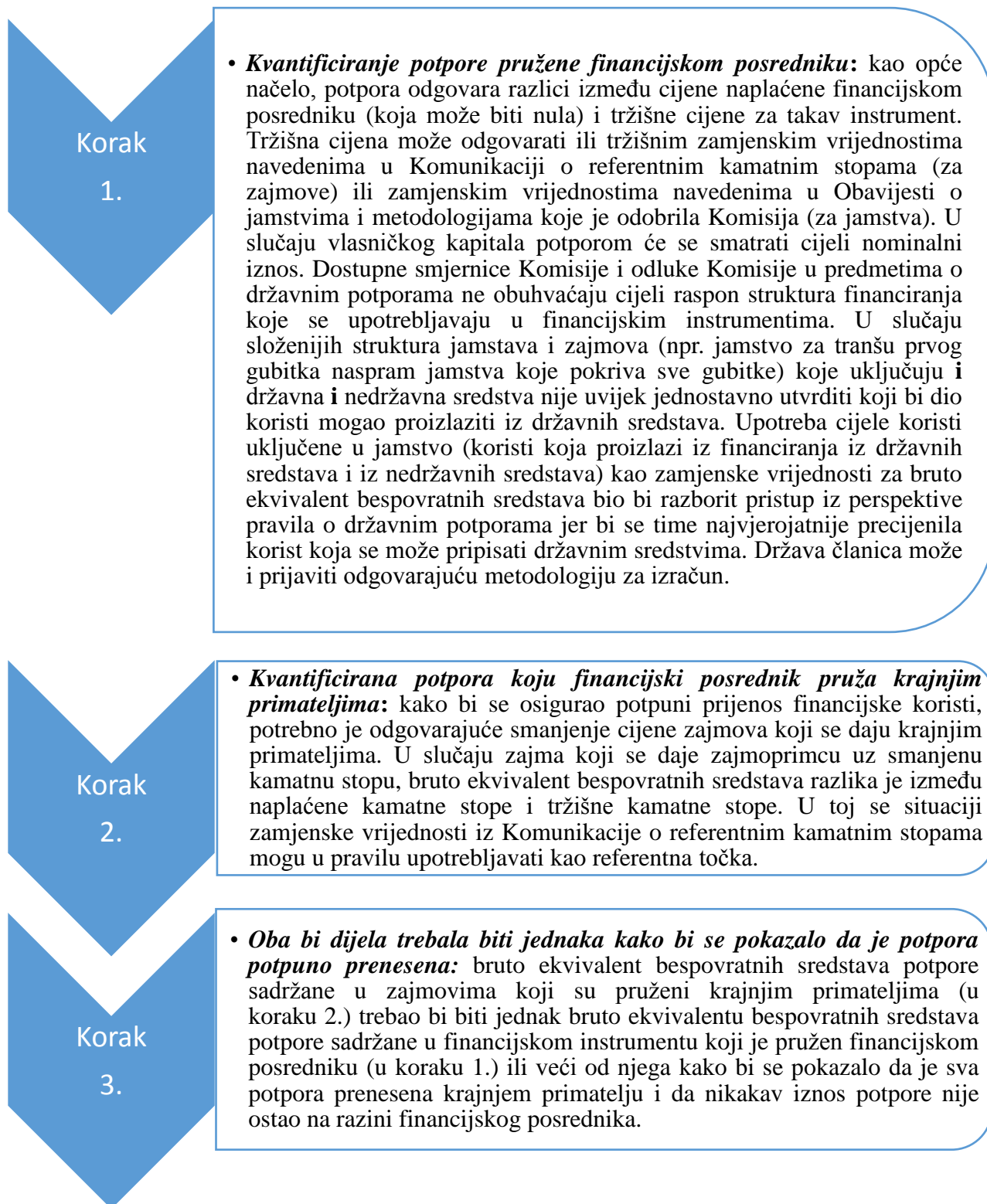
[https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX:52008XC0119\(01\)](https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX:52008XC0119(01)).

Treba imati na umu da se u Komunikaciji o referentnim kamatnim stopama navode samo zamjenske stope za tržišne stope u situacijama u kojima nije lako utvrditi usporedive tržišne transakcije. Vjerojatnije je da će se to primjenjivati na transakcije koje uključuju ograničene iznose i/ili transakcije koje uključuju MSP-ove.

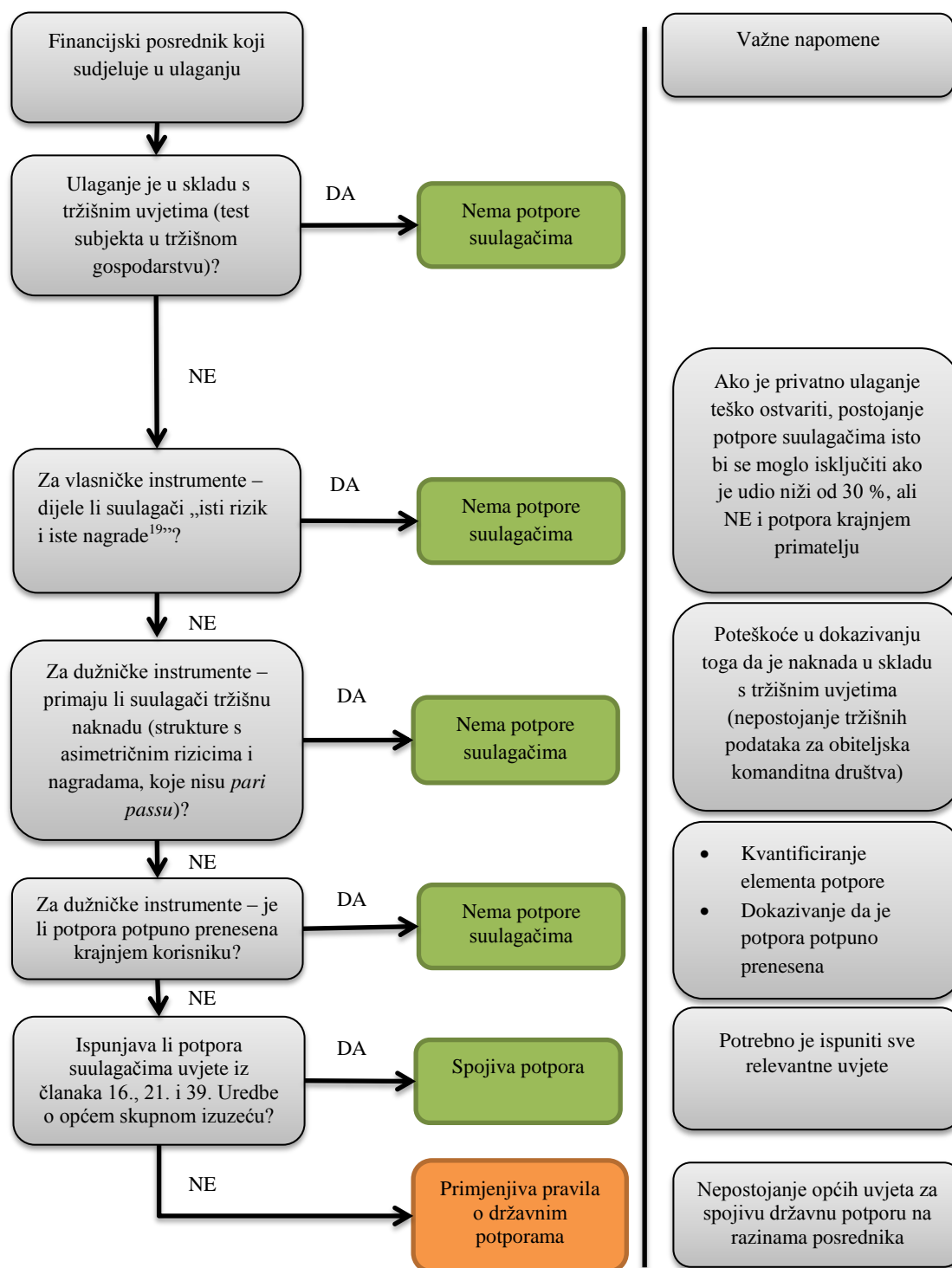
⁵⁹ Obavijest Komisije o primjeni članaka 87. i 88. Ugovora o EZ-u na državne potpore u obliku jamstava (SL C 155, 20.6.2008., str. 10.) i Ispravak Obavijesti Komisije o primjeni članaka 87. i 88. Ugovora o EZ-u na državne potpore u obliku jamstava (SL C 244, 25.9.2008., str. 32.).

⁶⁰ U odjeljku 3.4. Obavijesti o jamstvima daju se dodatne smjernice o adekvatnom kapitalu.

Slika 3.: Opće smjernice za mehanizam za potpuni prijenos potpore krajnjim primateljima

Slika 4.: Stablo odlučivanja za procjenu postojanja državne potpore financijskom posredniku koji sudjeluje u ulaganju

Izvor: službe Komisije⁶¹.

⁶¹ Slika 4. obuhvaća državnu potporu posredniku koji sudjeluje u ulaganju. Ulaganje u kojem je odnos privatnih sredstava i državnih sredstava *pari passu* (kako je definirano u Obavijesti Komisije o pojmu državne potpore) čini doprinos države sukladnim tržišnim uvjetima. Međutim, privatni suulagač i država mogu ulagati po načelu „isti rizici i iste nagrade”, a da pritom ne ispunjavaju ostale uvjete *pari passu* (npr. kriterije znatnog doprinosa). To ulaganje po načelu „isti

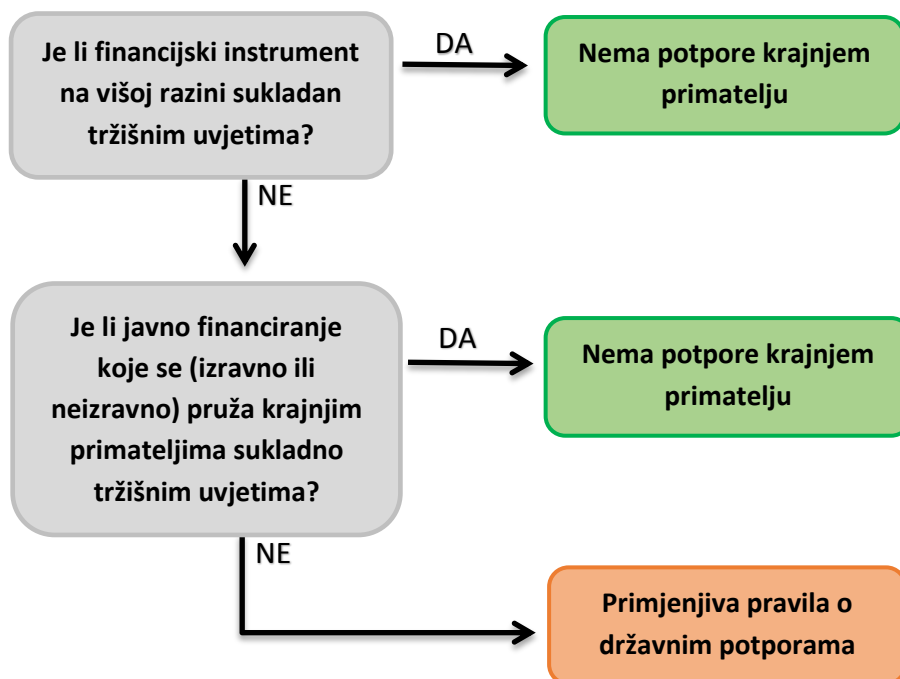
2.3. Financiranje koje se pruža krajnjim primateljima

a. Financiranje koje je u skladu s tržišnim uvjetima

Smatra se da je financiranje koje financijski posrednici pružaju krajnjim primateljima u skladu s tržišnim uvjetima i da stoga ne uključuje državnu potporu:

- ako se smatra da je financijski instrument na višoj razini sukladan tržišnim uvjetima, automatski je sukladan tržišnim uvjetima i na razini krajnjeg primatelja te nije potrebno zasebno procjenjivati postojanje državne potpore na razini krajnjeg primatelja,
- ako financijski instrument na višoj razini nije sukladan tržišnim uvjetima, potrebno je dokazati da je financiranje koje se pruža krajnjim primateljima sukladno tržišnim uvjetima (npr. na osnovi Obavijesti o jamstvima ili Komunikacije o referentnim kamatnim stopama),
- ako na nižoj razini postoje drugi javni fondovi, tj. financiranje se pruža izravno samo na razini krajnjih primatelja, sukladnosti tih fondova tržišnim uvjetima treba se procijeniti zasebno.

Slika 5.: Stablo odlučivanja za procjenu sukladnosti tržišnim uvjetima na razini krajnjeg primatelja

Izvor: službe Komisije.

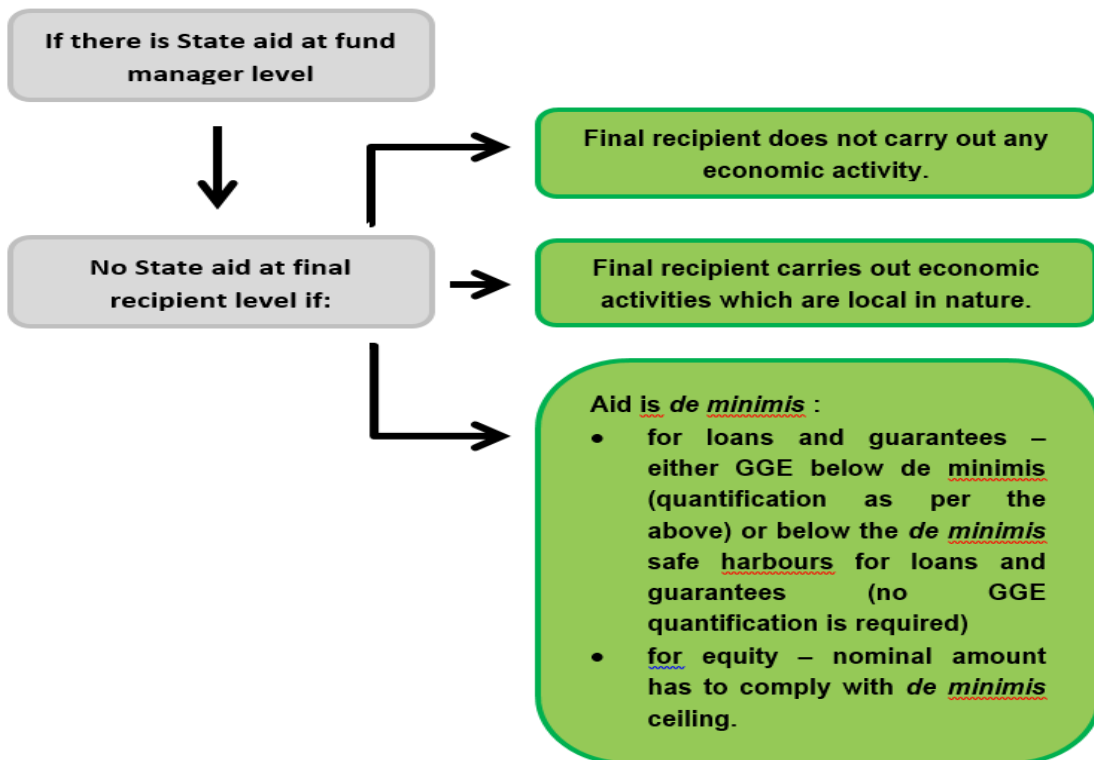
rizici i iste nagrade" ne čini doprinos države sukladnim tržišnim uvjetima, ali dovoljno je da bi se isključilo postojanje potpore privatnom suulagaču koji ulaže na istoj razini.

b. Financiranje koje nije u skladu s tržišnim uvjetima, ali ne uključuje državnu potporu na razini krajnjih primatelja

Ako financijski instrument nije u skladu s tržišnim uvjetima i postoji korist na razini financijskih posrednika, smatra se da je korist barem djelomično ili potpuno prenesena krajnjim primateljima u obliku boljih uvjeta financiranja. Takvo financiranje pod uvjetima nižima od tržišnih ne čini državnu potporu krajnjim primateljima:

- ako oni ne obavljaju nikakvu gospodarsku djelatnost; to nije jednostavno utvrditi u slučaju mješovitog portfelja s gospodarskim i negospodarskim primateljima, ili
- ako oni obavljaju samo gospodarske djelatnosti koje su potpuno lokalnog karaktera, pa stoga ta mjera ne utječe na trgovinu među državama članicama⁶², ili
- ako je potpora *de minimis*⁶³:
 - za zajmove i jamstva – ili je bruto ekvivalent bespovratnih sredstava niži od gornje granice za potpore *de minimis* (u skladu s kvantifikacijom kako je prethodno navedena) ili je niži od *de minimis* sigurnih luka za zajmove i jamstva (nije potrebna kvantifikacija bruto ekvivalenta bespovratnih sredstava),
 - za vlasnički kapital – nominalni iznos mora biti u skladu s gornjom granicom za potpore *de minimis*.

Slika 6.: Stablo odlučivanja za procjenu postojanja državne potpore u slučaju financiranja koje nije u skladu s tržišnim uvjetima

Izvor: službe Komisije.

⁶² [Predmet T-728/17 Marinvest i Porting protiv Komisije.](#)

⁶³ Vidjeti Uredbu Komisije (EU) br. 1407/2013 od 18. prosinca 2013. o primjeni članaka 107. i 108. Ugovora o funkcioniranju Europske unije na *de minimis* potpore (Tekst značajan za EGP) (SL L 352, 24.12.2013.).

3. Spojivost državne potpore koja je uključena u financijski instrument

3.1. Uobičajene situacije u kojima financijski instrument uključuje državnu potporu

U uobičajenim okolnostima državna potpora postojala bi na razini financijskih posrednika (ili trećih ulagača u slučaju kad je posrednik fond) kad financijski instrument nije u skladu s tržišnim uvjetima, a financijska korist nije potpuno prenesena krajnjim primateljima, i to u sljedećim situacijama:

- za vlasničke/kvazivlasničke instrumente: u slučaju asimetrične podjele rizika/povrata između javnih i privatnih ulagača u istom razredu rizika privatni ulagači mogli bi biti zaštićeni od rizika (npr. tranša prvog gubitka uzima se od javnog ulagača, prioritetni povrat u slučaju nesolventnosti, pravo prvenstva u odnosu na javnog ulagača) ili ostvarivati korist od privlačnijih povrata (npr. prioritetni povrat u vremenu, udio u dobiti koji je veći od proporcionalnog) u odnosu na državu članicu. Takav bi asimetrični tretman privatni ulagači mogli zahtijevati ako bi, u nedostatku sredstava države članice, očekivani povrati na javno vlasničko/kvazivlasničko ulaganje bili niži od tržišne razine,
- za kreditne i jamstvene instrumente: u slučaju da cijena kreditnog ili jamstvenog instrumenta nije određena na tržišnoj razini; i, samo u slučaju jamstava, ako financijski posrednik preuzima manje od 20 % rizika.

U okviru financijskog instrumenta koji nije u skladu s tržišnim uvjetima smatra se da je korist barem djelomično prenesena krajnjim primateljima (bez financijskog instrumenta krajnji primatelji ne bi mogli dobiti financiranje pod istim uvjetima ili im takvo financiranje ne bi uopće bilo dostupno).

3.2. Mogućnosti u skladu s Uredbom o općem skupnom izuzeću – nema obveze prijave

Općenito se financijski instrumenti koji sadržavaju državnu potporu samo na razini krajnjih primatelja mogu provoditi na temelju Uredbe o općem skupnom izuzeću. Za većinu članaka iz te uredbe potpora mora biti transparentna i mora postojati samo na razini krajnjih primatelja, čime se u stvarnosti isključuju financijski instrumenti koji sadržavaju potporu na razini financijskih posrednika (tj. kad se potpora ne može potpuno prenijeti). To znači da se financijski instrumenti koji nisu u skladu s tržišnim uvjetima i koji uključuju financijske posrednike mogu provesti na temelju većine članaka iz Uredbe o općem skupnom izuzeću, ali se gospodarska korist od potpore mora potpuno prenijeti na krajnje primatelje (za razmatranja o potpunom prijenosu gospodarske prednosti potpore vidjeti prethodno navedeno).

Međutim, Uredba o općem skupnom izuzeću obuhvaća nekoliko područja politika (rizično financiranje, regionalni urbani razvoj, projekti energetske učinkovitosti zgrada) u okviru kojih bi se financijski instrumenti koji sadržavaju državnu potporu i na razini financijskih posrednika i na razini krajnjih primatelja mogli smatrati spojivima s unutarnjim tržištem. Ako financijski instrument ispunjava sve uvjete navedene u tim posebnim člancima, nije potrebno kvantificirati element potpore⁶⁴. U obzir se moraju uzeti sve relevantne odredbe iz poglavlja I. Uredbe o općem skupnom izuzeću. Glavni uvjeti iz svakog od tih triju članaka navode se u nastavku (ti popisi nisu potpuni).

⁶⁴ Uz iznimku članka 39. Uredbe o općem skupnom izuzeću, za koji se zahtijeva potpuni prijenos.

ČLANAK 16. UREDBE O OPĆEM SKUPNOM IZUZEĆU – REGIONALNE POTPORE ZA URBANI RAZVOJ

Horizontalni uvjeti:

- prag za prijavu – 20 milijuna EUR po prihvatljivom projektu,
- transparentnost potpora – regionalne potpore za urbani razvoj smatraju se transparentnima ako su ispunjeni uvjeti utvrđeni u članku 16.

Uvjeti iz članka 16.:

- projekti se provode na potpomognutim područjima i sufinanciraju se iz europskih strukturnih i investicijskih fondova,
- mogu biti u obliku vlasničkih ulaganja, kvazivlasničkih ulaganja, zajmova, jamstava ili kombinacije navedenog,
- upravitelji fonda za urbani razvoj i neovisni privatni ulagači odabiru se u otvorenom, transparentnom i nediskriminirajućem natječaju,
- minimalni zahtjevi za poticanje dodatnog ulaganja privatnih ulagača (30 %),
- tranša prvog gubitka koju snosi država članica može iznositi najviše 25 %,
- jamstvena stopa ograničava se na 80 %, a ukupni gubici koje snosi država članica ograničavaju se na 25 % temeljnog portfelja obuhvaćenog jamstvom,
- financijskim posrednicima upravlja se na komercijalnoj osnovi; može se pretpostaviti da takvo upravljanje postoji ako su ispunjeni brojni uvjeti, npr. postojanje strategije ulaganja i naknada koja je u skladu s tržišnom praksom.

ČLANAK 21. UREDBE O OPĆEM SKUPNOM IZUZEĆU – POTPORE U OBLIKU MJERA RIZIČNOG FINANCIRANJA

Horizontalni uvjeti:

- prag za prijavu – 15 milijuna EUR po prihvatljivom poduzetniku,
- transparentnost potpora – potpore za rizično financiranje smatraju se transparentnima ako ispunjavaju sve uvjete iz članka 21.

Uvjeti iz članka 21.:

- prihvatljivi MSP-ovi neuvršteni su MSP-ovi koji ne posluju ni na kojem tržištu ili posluju na nekom tržištu manje od sedam godina od njihove prve komercijalne prodaje ili zahtijevaju početno ulaganje koje premašuje 50 % njihova prosječnog godišnjeg prometa radi ulaska na novo tržište proizvoda ili zemljopisno tržište,
- naknadna ulaganja moguća su ako se ispune brojni uvjeti,
- financijski posrednici te ulagači ili upravitelji fondova odabiru se u otvorenom, transparentnom i nediskriminirajućem natječaju,
- najviše 15 milijuna EUR po MSP-u; to se odnosi na cijelo ulaganje iz fonda vlasničkog kapitala,
- na razini prihvatljivih poduzetnika potpore za rizično financiranje mogu biti u obliku vlasničkih ulaganja, kvazivlasničkih ulaganja, zajmova, jamstava ili kombinacije navedenog,
- minimalni zahtjevi za poticanje dodatnog ulaganja privatnih ulagača,
- tranša prvog gubitka koju snosi država članica može iznositi najviše 25 %,
- financijskim posrednicima upravlja se na komercijalnoj osnovi; može se pretpostaviti da takvo upravljanje postoji ako su ispunjeni brojni uvjeti, npr. postojanje strategije ulaganja i usklađenost interesa s interesima javnog ulagača,
- financijski posrednik dužan je pokazati da primjenjuje mehanizam kojim se osigurava da se sve koristi u što većoj mjeri prenose na krajnje primatelje.

ČLANAK 39. UREDBE O OPĆEM SKUPNOM IZUZEĆU – POTPORE ZA PROJEKTE ENERGETSKE UČINKOVITOSTI ZGRADA

Horizontalni uvjeti:

- prag za prijavu – 10 milijuna EUR po prihvatljivom projektu,
- transparentnost potpora – potpore za projekte energetske učinkovitosti smatraju se transparentnima ako su ispunjeni uvjeti utvrđeni u članku 39.

Uvjeti iz članka 39.:

- potpore se dodjeljuju u obliku donacija, vlasničkog kapitala, jamstva ili zajma fondu za energetska učinkovitost ili drugom financijskom posredniku, koji ih moraju potpuno prenijeti krajnjim korisnicima koji su vlasnici građevine ili najmoprimci,
- iznos koji se otplaćuje ne smije biti manji od nominalne vrijednosti zajma,
- minimalni zahtjevi za poticanje dodatnog ulaganja privatnih ulagača (30 %),
- financijski posrednici te ulagači ili upravitelji fondova odabiru se u otvorenom, transparentnom i nediskriminirajućem natječaju,
- tranša prvog gubitka koju snosi država članica može iznositi najviše 25 %,
- jamstvena stopa ograničava se na 80 %, a ukupni gubici koje snosi država članica ograničavaju se na 25 % temeljnog portfelja obuhvaćenog jamstvom,
- financijskim posrednicima upravlja se na komercijalnoj osnovi; može se pretpostaviti da takvo upravljanje postoji ako su ispunjeni brojni uvjeti, npr. postojanje strategije ulaganja i naknada koja je u skladu s tržišnom praksom.

3.3. Prijava potpore i Komisijina procjena potpore

Državna potpora koja može postojati na bilo kojoj razini financijskog instrumenta, a nije obuhvaćena Uredbom o općem skupnom izuzeću, mora se prijaviti Komisiji prije provedbe takvog financijskog instrumenta.

Financijski instrument kojim se pruža financiranje koje sadržava državnu potporu financijskim posrednicima/suulagačima, ali ne ispunjava uvjete za rizično financiranje iz Uredbe o općem skupnom izuzeću, može se procijeniti na temelju Smjernica o rizičnom financiranju. Financijski instrumenti koji su usmjereni na druga područja politika procijenit će se izravno na temelju UFEU-a tako što će se, prema potrebi, analogijom primijeniti načela iz Smjernica o rizičnom financiranju u mjeri u kojoj se to odnosi na potporu financijskim posrednicima/suulagačima.

Komisija će u okviru svoje procjene uspostaviti ravnotežu između, s jedne strane, nužnosti i proporcionalnosti mjere potpore u ostvarivanju cilja Zajednice i, s druge strane, narušavanja tržišnog natjecanja prouzročenog tom mjerom.

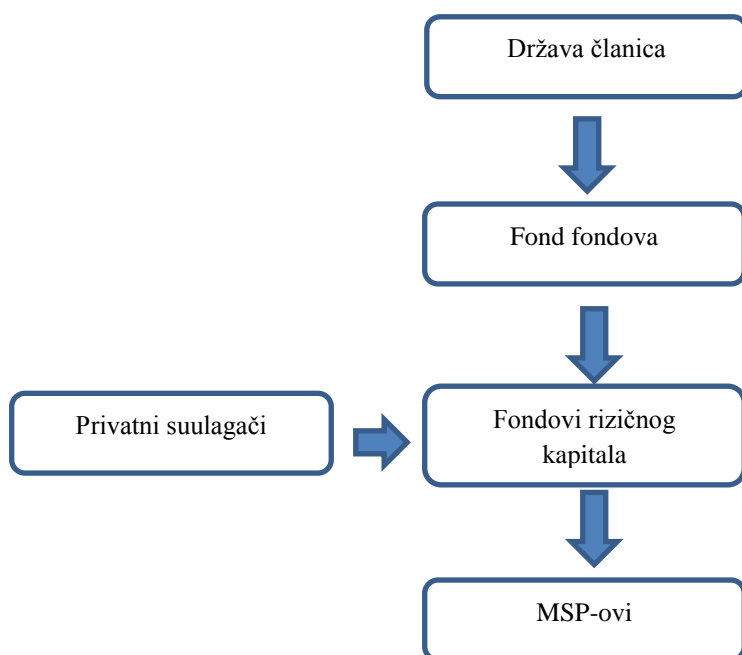
4. Ogledni primjeri i posebna razmatranja o državnim potporama po vrsti financijskog instrumenta

Ovaj odjeljak sadržava tri studije slučaja u kojima se prikazuje kako se prethodno opisani pristupi mogu primijeniti u praksi.

4.1. Vlasnički instrument za MSP-ove

Predmet ove studije slučaja jest financijski instrument vlasničkog kapitala za MSP-ove. Kako bi se MSP-ovima olakšao pristup financiranju osnovan je fond fondova kojim upravlja nacionalna razvojna banka. Fond fondova ulaže u fondove rizičnog kapitala koji ulažu u MSP-ove. Razmatrat će se dva scenarija: ulaganje *pari passu* s privatnim suulagačima u fondove rizičnog kapitala i ulaganje koje nije *pari passu*.

Slika 7.: Prikaz vlasničkog instrumenta za MSP-ove

Je li uključena državna potpora?

Fond fondova

- Osiguravanje javnog financiranja fondu fondova. Fond fondova osnovan je u obliku posebnog računa kod upravitelja fonda fondova te služi samo kao posrednik za daljnji silazni prijenos sredstava i pritom ne obavlja nikakve gospodarske djelatnosti.
- Naknada upravitelju fonda fondova. Za upravitelja fonda fondova imenovana je nacionalna razvojna banka:
 - ako nacionalna razvojna banka djeluje isključivo u okviru javnih ovlasti neće se smatrati primateljem potpore,
 - u svim ostalim slučajevima (ako se nacionalna razvojna banka bavi i komercijalnim djelatnostima) ne može se pretpostaviti da je naknada u

skladu s tržišnim uvjetima. U takvom slučaju država članica provela je usporedbu s referentnim vrijednostima i utvrdila je naknadu u skladu s tržišnom praksom ili u skladu s člankom 13. Delegirane uredbe Komisije br. 480/2014 tako da ta naknada odražava tržišnu naknadu u usporedivim situacijama. Stoga je naknada fonda fondova u skladu s tržišnim uvjetima.

Scenarij 1. – ulaganje fonda fondova koje je u skladu s tržišnim uvjetima pri čemu ne postoji državna potpora

Procjena na razini financijskih posrednika/suulagača (fondovi rizičnog kapitala)

- Naknada upraviteljima fondova rizičnog kapitala. Upravitelji fondova odabrani su u otvorenom i konkurentnom postupku odabira, pa se stoga pretpostavlja da je naknada za upravljanje u skladu s tržišnim uvjetima. Stoga ne postoji državna potpora na razini upravitelja fondova rizičnog kapitala.
- Vlasničko ulaganje fonda fondova u fondove rizičnog kapitala. Fond fondova ulaže u fondove rizičnog kapitala pod uvjetima *pari passu* s drugim privatnim suulagačima i pritom barem 30 % ukupnog ulaganja u fondove rizičnog kapitala dolazi od privatnih suulagača. Stoga se smatra da je ulaganje fonda fondova u skladu s tržišnim uvjetima i da ne postoji državna potpora na razini privatnih suulagača u fondove rizičnog kapitala. Privatno ulaganje *pari passu* koje iznosi manje od 30 % ukupnog ulaganja bilo bi dovoljno za isključivanje postojanja potpore privatnim suulagačima (jer oni nemaju povoljnije uvjete), ali ne bi bilo dovoljno za utvrđivanje da je ulaganje fonda fondova u fondove rizičnog kapitala u skladu s tržišnim uvjetima, pa bi stoga mogla postojati potpora društvima u koja se ulaže.

Procjena na razini krajnjih primatelja (MSP-ova)

- Vlasnička ulaganja fondova rizičnog kapitala u MSP-ove. Budući da se smatra da je ulaganje fonda fondova u fondove rizičnog kapitala u skladu s tržišnim uvjetima i da ne uključuje državnu potporu, ne postoji element državne potpore u vlasničkim ulaganjima fondova rizičnog kapitala u MSP-ove.

Scenarij 2. – ulaganje fonda fondova pod uvjetima nižima od tržišnih pri čemu postoji državna potpora

Procjena na razini financijskih posrednika/suulagača (fondovi rizičnog kapitala)

- Vlasničko ulaganje fonda fondova u fondove rizičnog kapitala. Fond fondova ulaže u fondove rizičnog kapitala pod uvjetima nižima od tržišnih, npr. u slučaju asimetrične podjele rizika/povrata u korist privatnih suulagača u fondove rizičnog kapitala. U okviru tog scenarija, u kojem bi očekivani povrat bio veći od očekivanog povrata od fondova rizičnog kapitala u ulaganjima sa sličnim rizikom izvan tog financijskog instrumenta, državna potpora postoji na razini privatnih suulagača u fondove rizičnog kapitala.

Procjena na razini krajnjih primatelja (MSP-ova)

- Vlasnička ulaganja fondova rizičnog kapitala u MSP-ove. Budući da ulaganje fonda fondova u fondove rizičnog kapitala uključuje državnu potporu, smatra se da je ta državna potpora barem djelomično prenesena krajnjim primateljima, pa stoga državna potpora postoji na razini MSP-ova.

Je li državna potpora spojiva (za scenarij 2.)?

Ako državna potpora postoji, može se smatrati spojivom pod sljedećim uvjetima:

- a. Uredba o općem skupnom izuzeću: budući da financijski instrument uključuje državnu potporu na razini privatnih suulagača, ta državna potpora može u okviru Uredbe o općem skupnom izuzeću biti spojiva s unutarnjim tržištem jedino na temelju članka 21. Uredbe o općem skupnom izuzeću. Kako bi potpora bila u skladu s člankom 21. Uredbe o općem skupnom izuzeću, moraju se poštovati svi horizontalni uvjeti iz te uredbe i posebni uvjeti iz njezina članka 21. Na primjer, instrument mora biti usmjeren samo na MSP-ove u početnoj fazi razvoja i mora privući barem 30 % privatnog kapitala;
- b. Smjernice o rizičnom financiranju: ako financijski instrument ne ispunjava uvjete iz članka 21. Uredbe o općem skupnom izuzeću, može ga se prijaviti Komisiji, koja potom procjenjuje tu mjeru na temelju Smjernica o rizičnom financiranju.

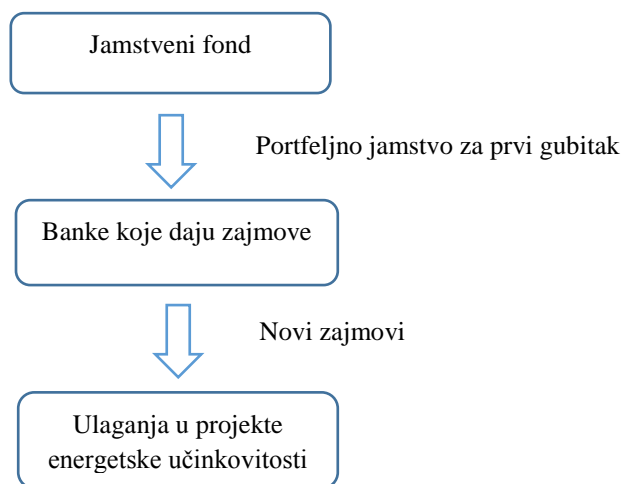
4.2. Instrumenti ograničenog portfeljnog jamstva za ulaganja u projekte energetske učinkovitosti

Radi podupiranja ulaganja u projekte energetske učinkovitosti država članica osniva jamstveni fond kojim upravlja nacionalna razvojna banka.

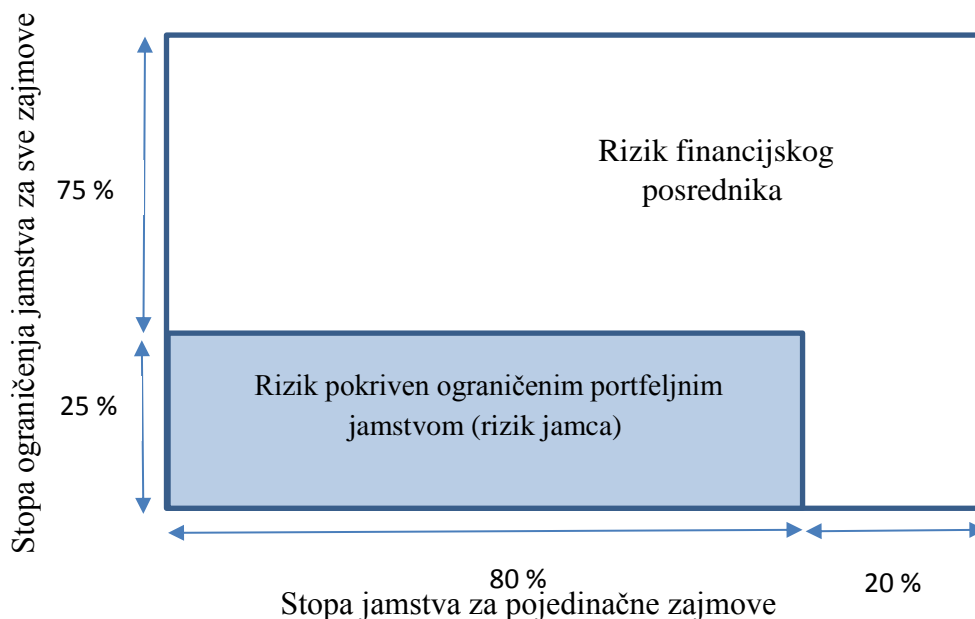
Jamstveni fond nudi ograničena jamstva financijskim posrednicima za portfelj novoodobrenih zajmova za ulaganja poduzeća u projekte energetske učinkovitosti, s jamstvenom stopom od 80 % na razini pojedinačnih zajmova i ukupnim ograničenjem od 25 % na cijeli portfelj zajmova. Jamstvo se izdaje bez naknade (npr. financijski posrednici ne plaćaju nikakvu naknadu za jamstvo).

Krajnji primatelji mješovita su skupina sastavljena od fizičkih osoba (koje ne obavljaju gospodarsku djelatnost) i MSP-ova.

Slika 8.: Prikaz instrumenta portfeljnog jamstva za projekte energetske učinkovitosti

Slika 9.: Grafički prikaz ograničenog portfeljnog jamstva

Je li uključena državna potpora?

Procjena na razini tijela koje provodi jamstveni fond (jamstveni fond)

- Naknada tijelu koje provodi jamstveni fond. Budući da će se nacionalnu razvojnu banku koja upravlja jamstvenim fondom imenovati (bez konkurentnog postupka odabira) izravnom dodjelom ugovora, a ona obavlja gospodarsku djelatnost, ne može se pretpostaviti da je njezina naknada u skladu s tržišnim uvjetima. U takvom slučaju država članica treba provesti uspoređivanje s referentnim vrijednostima i utvrditi naknadu u skladu s tržišnom praksom ili odrediti naknadu u skladu s Uredbom o zajedničkim odredbama i relevantnim pravilima o državnim potporama. U takvom slučaju ne postoji državna potpora na toj razini.
- Doprinos iz sredstava ESI fondova (osiguravanje kapitala) jamstvenom fondu. Jamstveni fond uspostavljen je kao zaseban pravni subjekt, fiducijarni račun ili zaseban blok financiranja te služi samo kao posrednik za daljnji silazni prijenos sredstava. Stoga nije primatelj državne potpore.

Procjena na razini financijskih posrednika (banke) koji daju komercijalne zajmove

- Pružanje ograničenog portfeljnog jamstva bankama koje daju komercijalne zajmove. Banke preuzimaju barem 20 % rizika, što je u skladu s Obavijesti o jamstvima. Međutim, s obzirom na to da se jamstvo pruža bez naknade, ne može se smatrati da je u skladu s tržišnim uvjetima. Stoga bi u načelu moglo činiti državnu potporu financijskim posrednicima.
- Međutim, ako banke potpuno prenesu potporu krajnjim primateljima, na njihovoj razini ne ostaje nikakva državna potpora. Kako bi se utvrdio takav mehanizam za potpuni prijenos, element potpore u ograničenom portfeljnom jamstvu koji je banka primila potrebno je kvantificirati (kao razliku između nulte naknade za jamstvo koju naplaćuje nacionalna razvojna banka i tržišne naknade) nakon čega se odgovarajuće smanjenje kamatnih stopa na zajmove (za isti iznos potpore koji

je banka primila) primjenjuje na krajnje primatelje. Ako se oba elementa međusobno ponište, dokazan je potpuni prijenos potpore krajnjim primateljima.

- Nije lako izračunati element potpore koji proizlazi iz nepostojanja naknade za jamstvo jer to obuhvaća samo dio potpore koji banke mogu primiti. U Obavijesti o jamstvima ne daju se konkretne smjernice o tržišnim zamjenskim vrijednostima za (ograničena ili neograničena) portfeljna jamstva, ali se utvrđuje opće načelo da jamstvo mora biti samofinancirajuće i da bi naknada trebala odražavati rizik odnosnog portfelja.
- U slučaju dvojbe, kad je riječ o složenijim strukturama financijskih instrumenata, države članice moraju prijaviti metodologiju za kvantifikaciju koja obuhvaća predmetne vrste jamstava i odnosnih transakcija.

Procjena na razini krajnjih primatelja

- Potpora se prenosi u obliku kamatnih stopa na zajmove koje su smanjene u odnosu na tržišne stope. U mjeri u kojoj su krajnji primatelji poduzetnici i u slučaju da iznos potpore premašuje prag za *de minimis* potpore, zajmovi koje su dali financijski posrednici sadržavaju državnu potporu.

Je li državna potpora spojiva?

- Ako je potpora transparentna i potpuno prenesena, može se smatrati spojivom u skladu s uvjetima iz članka 39. Uredbe o općem skupnom izuzeću.

4.3. Mikrokreditni instrument za nova poduzeća

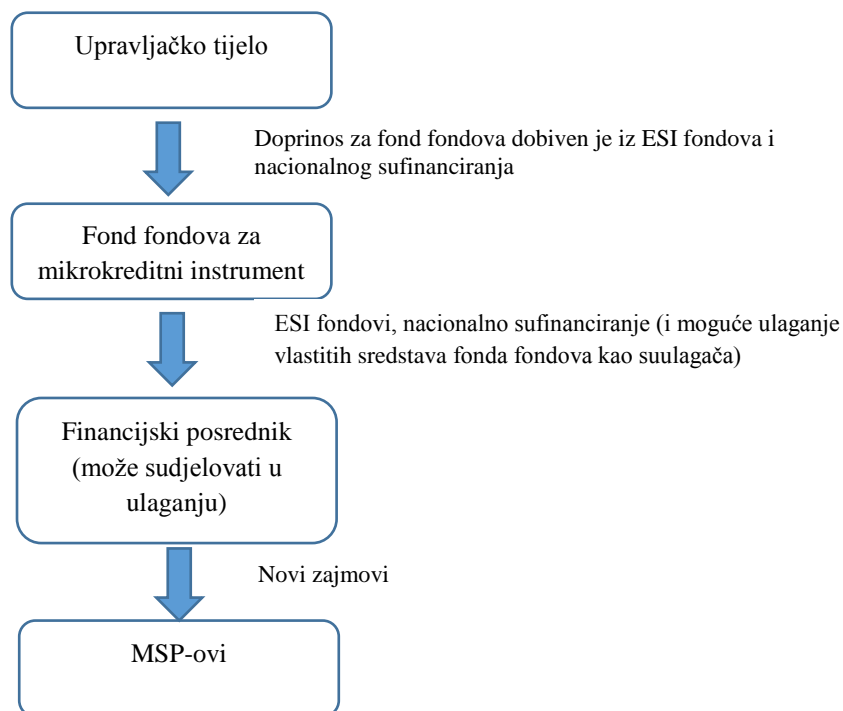
Mikrokreditnim instrumentom nastoji se riješiti problem nedostatka zajmova na tržištu za financiranje mikropoduzeća te malih i srednjih poduzeća tako što se tim poduzećima daju zajmovi po smanjenim kamatnim stopama. Većina krajnjih primatelja su mala poduzeća, koja imaju poteškoća u pristupu financiranju zbog ograničene veličine njihova poslovanja i/ili nepostojanja kreditne povijesti. Mikrokreditni instrument posebno je namijenjen pružanju potpore za osnivanje poduzeća mladim i nezaposlenim osobama. Upravljačko tijelo osigurava financiranje fondu fondova, koji odabire financijske posrednike (banke) koji dalje odabiru krajnje primatelje. Fond fondova i financijski posrednici mogu se odlučiti na zajedničko ulaganje u taj mikrokreditni instrument.

Je li uključena državna potpora?

Procjena na razini fonda fondova

- Upravitelj fonda fondova privatni je subjekt. Državna potpora koja se pruža putem naknade upravitelju fonda fondova ne postoji ako se utvrdi da je naknada upravitelju u skladu s tržišnom praksom (npr. ako je naknada usporediva s onom koju naplaćuju privatni fondovi koji posluju u istom području) ili ako je naknada određena u skladu s Uredbom o zajedničkim odredbama i odražava tržišnu naknadu u usporedivim situacijama.

Slika 10.: Prikaz mikrokreditnog instrumenta za MSP-ove

Procjena na razini financijskog posrednika

- Ako banke ne sudjeluju u ulaganju pod uvjetima *pari passu*, kamatne stope banaka služit će kao tržišna referentna vrijednost na temelju koje se kvantificira potpora. Kao druga mogućnost, tržišna stopa utvrdit će se u skladu s Komunikacijom o referentnim kamatnim stopama. Kako bi se kvantificirao bruto ekvivalent bespovratnih sredstava, stvarnu stopu koja se naplaćuje za financiranje iz ESI fondova treba usporediti ili s tržišnom stopom koja se temelji na praksi banaka ili s tržišnim zamjenskim vrijednostima iz Komunikacije o referentnim kamatnim stopama.
- Međutim, čak i ako kamatna stopa nije u skladu s tržišnim uvjetima, državna potpora na razini financijskih posrednika ne postoji ako se element potpore potpuno prenese krajnjim primateljima. Kako bi se to osiguralo, potpora se mora kvantificirati (tranširana ili netranširana struktura) te bi trebalo dokazati postojanje mehanizma za prijenos (npr. kamatne stope na zajmove krajnjem primatelju trebale bi se smanjiti za isti iznos potpore koju je dobio financijski posrednik).

Procjena na razini krajnjih primatelja

- Ako potpora postoji na razini financijskog posrednika, onda postoji i na razini krajnjih primatelja.
- Ako se potpora prenosi, primjerice, u obliku kamatnih stopa koje su smanjene u odnosu na tržišne stope, mjera neće činiti državnu potporu ako krajnji primatelj ne obavlja gospodarsku djelatnost ili ako obavlja djelatnost koja je potpuno lokalnog karaktera, pa stoga ta mjera ne utječe na trgovinu među državama članicama ili ako je riječ o *de minimis* potpori. U prethodnom su primjeru krajnji primatelji (poduzeća koja su osnovale nezaposlene mlade osobe) poduzetnici, ali mikrokredit, koji se pruža po stopama nižima od tržišnih, čini *de minimis* potporu

(iznos bruto ekvivalenta bespovratnih sredstava ili cijeli iznos mikrokredita u skladu su sa sigurnom lukom koju pružaju gornje granice *de minimis* potpora) pa se stoga smatra da takva potpora ne čini državnu potporu.

Tablica pokrata

CDR	Delegirana uredba Komisije
COSME	Program za konkurentnost poduzeća te za mala i srednja poduzeća
CPR	Uredba o zajedničkim odredbama
EPFRR	Europski poljoprivredni fond za ruralni razvoj
EBRD	Europska banka za obnovu i razvoj
EFSU	Europski fond za strateška ulaganja
Grupa EIB-a	Grupa Europske investicijske banke
EIF	Europski investicijski fond
EFRR	Europski fond za regionalni razvoj
ESI fondovi	europski strukturni i investicijski fondovi
EU	Europska unija
MS	Država članica

EURATOM	Europska zajednica za atomsku energiju
FI	financijski instrumenti
FLP	Obiteljsko komanditno društvo
FOF	Fond fondova
FR	Financijska uredba
GBER	Uredba o općem skupnom izuzeću
GGE	bruto ekvivalent bespovratnog sredstva
GN	obavijest o jamstvima
IFI	međunarodna financijska institucija
MEO	subjekt u tržišnom gospodarstvu
NOA	Obavijest o pojmu potpore
NPB	Nacionalna razvojna banka
NPV	Neto sadašnja vrijednost

RFG	Smjernice o rizičnom financiranju
RRC	Komunikacija o referentnim kamatnim stopama
MSP-ovi	mala i srednja poduzeća
SWD	radni dokument službi Komisije
UFEU	Ugovor o funkcioniranju Europske unije
VC	rizični kapital

Tablica zakonodavnih akata

s upućivanjima na stranice

Puni naslov zakonodavnog akta	Stranica
Uredba (EU) br. 1303/2013 Europskog parlamenta i Vijeća od 17. prosinca 2013. o utvrđivanju zajedničkih odredbi o Europskom fondu za regionalni razvoj, Europskom socijalnom fondu, Kohezijskom fondu, Europskom poljoprivrednom fondu za ruralni razvoj i Europskom fondu za pomorstvo i ribarstvo i o utvrđivanju općih odredbi o Europskom fondu za regionalni razvoj, Europskom socijalnom fondu, Kohezijskom fondu i Europskom fondu za pomorstvo i ribarstvo te o stavljanju izvan snage Uredbe Vijeća (EZ) br. 1083/2006	str. 4.
Pročišćena verzija Ugovora o funkcioniranju Europske unije (SL C 326, 26.10.2012.)	str. 5.
Obavijest Komisije o pojmu državne potpore iz članka 107. stavka 1. Ugovora o funkcioniranju Europske unije (SL C 262, 19.7.2016.)	str. 5.
Uredba (EU) br. 1305/2013 Europskog parlamenta i Vijeća od 17. prosinca 2013. o potpori ruralnom razvoju iz Europskog poljoprivrednog fonda za ruralni razvoj (EPFRR) i stavljanju izvan snage Uredbe Vijeća (EZ) br. 1698/2005 (SL L 347, 20.12.2013.)	str. 6. i 7.
Uredba (EU, Euratom) 2018/1046 Europskog parlamenta i Vijeća od 18. srpnja 2018.	str. 6. i

o financijskim pravilima koja se primjenjuju na opći proračun Unije, o izmjeni uredaba (EU) br. 1296/2013, (EU) br. 1301/2013, (EU) br. 1303/2013, (EU) br. 1304/2013, (EU) br. 1309/2013, (EU) br. 1316/2013, (EU) br. 223/2014, (EU) br. 283/2014 i Odluke br. 541/2014/EU te o stavljanju izvan snage Uredbe (EU, Euratom) br. 966/2012 (SL L 193, 30.7.2018.)	7.
Uredba (EU) br. 1301/2013 Europskog parlamenta i Vijeća od 17. prosinca 2013. o Europskom fondu za regionalni razvoj i o posebnim odredbama o cilju „Ulaganje za rast i radna mjesta” te stavljanju izvan snage Uredbe (EZ) br. 1080/2006 (SL L 347, 20.12.2013.)	str. 6.
Uredba (EU) br. 508/2014 Europskog parlamenta i Vijeća od 15. svibnja 2014. o Europskom fondu za pomorstvo i ribarstvo i stavljanju izvan snage uredbi Vijeća (EZ) br. 2328/2003, (EZ) br. 861/2006, (EZ) br. 1198/2006, (EZ) br. 791/2007 i Uredbe (EU) br. 1255/2011 Europskog parlamenta i Vijeća (SL L 149, 20.5.2014.)	str. 6. i 7.
Uredba (EU) br. 1291/2013 Europskog parlamenta i Vijeća od 11. prosinca 2013. o osnivanju Okvirnog programa za istraživanja i inovacije Obzor 2020. (2014. – 2020.) i o stavljanju izvan snage Odluke br. 1982/2006/EZ (Tekst značajan za EGP) (SL L 347, 20.12.2013.)	str. 9.
Provedbena odluka Komisije od 3. travnja 2014. o određivanju godišnje raščlambe ukupnih sredstava po državi članici za Europski fond za regionalni razvoj, Europski socijalni fond i Kohezijski fond u okviru cilja „Ulaganje za rast i radna mjesta”, godišnje raščlambe sredstava posebne dodjele za Inicijativu za zapošljavanje mladih po državi članici zajedno s popisom prihvatljivih regija, te iznosa koje je potrebno prenijeti iz dodijeljenih sredstava Kohezijskog fonda i strukturnih fondova svake države članice u Instrument za povezivanje Europe i pomoć za najpotrebitije za razdoblje 2014.–2020. (priopćeno pod brojem dokumenta C(2014) 2082) (SL L 104, 8.4.2014.)	str. 8.
Uredba (EU) 2015/1017 Europskog parlamenta i Vijeća od 25. lipnja 2015. o Europskom fondu za strateška ulaganja, Europskom savjetodavnom centru za ulaganja i Europskom portalu projekata ulaganja i o izmjeni uredaba (EU) br. 1291/2013 i (EU) br. 1316/2013 – Europski fond za strateška ulaganja (SL L 169, 1.7.2015.)	str. 9.
Uredba (EU) br. 1287/2013 Europskog parlamenta i Vijeća od 11. prosinca 2013. o uspostavi Programa za konkurentnost poduzeća te za mala i srednja poduzeća (COSME) (2014.–2020.) i o stavljanju izvan snage Odluke br. 1639/2006/EZ (Tekst značajan za EGP) (SL L 347, 20.12.2013.)	str. 10.
Uredba Komisije (EU) br. 717/2014 od 27. lipnja 2014. o primjeni članaka 107. i 108. Ugovora o funkcioniranju Europske unije na <i>de minimis</i> potpore u sektoru ribarstva i akvakulture (SL L 190, 28.6.2014.)	str. 14.
Obavijest Komisije o primjeni članaka 87. i 88. Ugovora o EZ-u na državne potpore u obliku jamstava (SL C 155, 20.6.2008.), kako je izmijenjena Ispravkom Obavijesti Komisije o primjeni članaka 87. i 88. Ugovora o EZ-u na državne potpore u obliku jamstava (SL C 244, 25.9.2008.)	str. 13.
Uredba Komisije (EU) br. 1407/2013 od 18. prosinca 2013. o primjeni članaka 107. i 108. Ugovora o funkcioniranju Europske unije na <i>de minimis</i> potpore (Tekst značajan za EGP) (SL L 352, 24.12.2013.)	str. 14.

Uredba Komisije (EU) br. 1408/2013 od 18. prosinca 2013. o primjeni članaka 107. i 108. Ugovora o funkcioniranju Europske unije na potpore <i>de minimis</i> u poljoprivrednom sektoru (SL L 352, 24.12.2013.)	str. 14.
Uredba Komisije (EZ) br. 875/2007 od 24. srpnja 2007. o primjeni članaka 87. i 88. Ugovora o EZ-u na potpore male vrijednosti u sektoru ribarstva koja izmjenjuje Uredbu (EZ) br. 1860/2004 (SL L 193, 25.7.2007.)	str. 14.
Uredba Komisije (EU) br. 702/2014 od 25. lipnja 2014. o proglašenju određenih kategorija potpora u sektoru poljoprivrede i šumarstva te u ruralnim područjima spojivima s unutarnjim tržištem u primjeni članaka 107. i 108. Ugovora o funkcioniranju Europske unije (SL L 193, 1.7.2014.)	str. 15.
Uredba Komisije (EU) br. 1388/2014 od 16. prosinca 2014. o ocjenjivanju određenih kategorija potpora poduzetnicima koji se bave proizvodnjom, preradom i stavljanjem na tržište proizvoda ribarstva i akvakulture spojivima s unutarnjim tržištem u primjeni članaka 107. i 108. Ugovora o funkcioniranju Europske unije (SL L 369, 24.12.2014.)	str. 15.
Uredba Komisije (EU) br. 651/2014 od 17. lipnja 2014. o ocjenjivanju određenih kategorija potpora spojivima s unutarnjim tržištem u primjeni članaka 107. i 108. Ugovora (Tekst značajan za EGP) (SL L 187, 26.6.2014.)	str. 15.
Provedbena uredba Komisije (EU) br. 964/2014 od 11. rujna 2014. o utvrđivanju pravila za primjenu Uredbe (EU) br. 1303/2013 Europskog parlamenta i Vijeća u pogledu standardnih uvjeta koji se odnose na financijske instrumente (SL L 271, 12.9.2014.)	str. 16.
Delegirana uredba Komisije (EU) br. 480/2014 od 3. ožujka 2014. o dopuni Uredbe (EU) br. 1303/2013 Europskog parlamenta i Vijeća o utvrđivanju zajedničkih odredbi Europskog fonda za regionalni razvoj, Europskog socijalnog fonda, Kohezijskog fonda, Europskog poljoprivrednog fonda za ruralni razvoj i Europskog fonda za pomorstvo i ribarstvo te o utvrđivanju općih odredbi Europskog fonda za regionalni razvoj, Europskog socijalnog fonda, Kohezijskog fonda i Europskog fonda za pomorstvo i ribarstvo (SL L 138, 13.5.2014.)	str. 20.
Direktiva 2014/24/EU Europskog parlamenta i Vijeća od 26. veljače 2014. o javnoj nabavi i o stavljanju izvan snage Direktive 2004/18/EZ (Tekst značajan za EGP) (SL L 94, 28.3.2014.)	str. 20.
Direktiva 2014/25/EU Europskog parlamenta i Vijeća od 26. veljače 2014. o nabavi subjekata koji djeluju u sektoru vodnog gospodarstva, energetskom i prometnom sektoru te sektoru poštanskih usluga i stavljanju izvan snage Direktive 2004/17/EZ (Tekst značajan za EGP) (SL L 94, 28.3.2014.)	str. 20.
Komunikacija Komisije – Smjernice o državnim potporama za promicanje rizičnih financijskih ulaganja (SL C 19, 22.1.2014.)	str. 12. i 23.
Komunikacija Komisije o reviziji metode za utvrđivanje referentnih kamatnih i diskontnih stopa (SL C 14, 19.1.2008.)	str. 13. i 23.